Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 96.—Anulŭ LIII. Braşovŭ, Duminecă 29 Aprilie (11 Maiu) 1890.

Braşovŭ, 28 Aprilie st. v.

„De vei dobêndi lumea întrégă şi'ţĭ vei pierde sufletulŭ tĕu, ce vei da în schimbŭ pentru elŭ?“

Cuvintele aceste ale s. evangelii au fostŭ, suntŭ şi vorŭ rĕmâné pentru tóte timpurile fórte însemnate.

Ce înţelege evangelia aicĭ prin sufletŭ? Prin sufletŭ ea nu înţelege alta decât viéţa morală şi spirituală a omului, care într'adevĕrŭ nu se póte cumpĕra nicĭ cu preţulŭ tuturorŭ avuţiilorŭ din lume.

Şi ce este ceea ce alcătuesce viéţa morală şi spirituală a individului, precum şi a naţiunilorŭ?

Este fiinţa omenirei, este libertatea ei, pe temeiulŭ căreia îşĭ desvóltă atâtŭ individulŭ câtŭ şi naţiunile limba, credinţa, obiceiurile, moravurile, cântecele poesia, c'unŭ cuvêntŭ întregŭ caracterulŭ lorŭ moralŭ şi spiritualŭ.

Sufletulŭ Românului, ca şi alŭ naţiei lui este aşadéră caracterulŭ lui naţionalŭ românescŭ, care se arată în viéţa şi 'n obiceiurile sale românescĭ. De va pierde elŭ sufletulŭ lui şi va câştiga lumea întrégă, ce va puté da în schimbŭ pentru elŭ?

*

In ḑilele trecute ministrulŭ de culte şi de instrucţiune publică a pusŭ pe masa dietei unguresci cunoscutulŭ proiectŭ de lege pentru înfiinţarea de asilurĭ de copii séu „Kişdedovurĭ“.

Acéstă lege cei dela putere nu vorŭ sĕ-o aducă atâtŭ pentru cultura şi înaintarea neamului unguréscŭ, câtŭ mai multŭ pentru nimicirea culturei naţionale a neamurilorŭ nemaghiare şi pentru maghiarisarea lorŭ.

Cumcă nu ţîntescŭ la alta o dovedescŭ mărturisirile, ce le-au făcutŭ dascalii maghiarismului încă înainte cu 50 de anĭ, când au plăsmuitŭ planulŭ pentru infiinţarea de „Kişdedovurĭ“; ne-o dovedesce însuşĭ proiectulŭ de lege alŭ d-lui Csaky, care pune tótă greutatea în rĕspândirea limbei şi a spiritului unguréscŭ între mlădiţele cele crude ale Românilorŭ, Slovacilorŭ, Sêrbilorŭ ş. a.

In asilurile, ce voiesce sĕ le înfiinţeze şi în satele românescĭ stăpânirea ungurésca, nu se va mai auḑi dér graiulŭ românescŭ cu cântecele sale, şi doinele sale doióse şi fermecătóre, cu poesiile şi cu poveştile sale cele frumóse şi încântătóre; nu vorŭ mai auḑi copii despre Feţĭ frumoşĭ, despre feciorii de împĕratŭ, despre smei şi smeóice, despre zîne şi despre bălaurĭ; ci li se va vorbi numai unguresce, li se vorŭ cânta cântece unguresci, vorŭ învĕţa poesii unguresci şi poveştĭ unguresci, secĭ şi sarbede, aduse din Scythia. Copilaşii românĭ nu se vorŭ mai închina lui Dumneḑeu ḑicêndŭ: „Ângerŭ ângerelulŭ meu ş. a.“ ci îi vorŭ face sĕ se închine în limba ungurésca „Dumneḑeului unguréscŭ.“

Nu însemnéză acésta a ataca rădăcinile vieţei morale şi spirituale ale némului românescŭ? Şi décă vorŭ scóte sufletulŭ românescŭ din copii noştri, ce ne potŭ da ei în schimbŭ pentru acésta? Tótă cultura ungurésca, tóte avuţiile magnaţilorŭ ungurĭ şi tóte libertăţile şi drepturile unguresci, nu ne potŭ rĕscumpĕra comóra nepreţuită ce-o vomŭ pierde, luându-ni-se naţionalitatea, limba şi cultura nóstră prin astfelŭ de institute!

*

E césulŭ alŭ unspreḑecelea ca cu micŭ cu mare sĕ protestămŭ sĕrbătoresce în potriva uneltirilorŭ de felulŭ acesta!

La anulŭ 1879, când Archiereii noştri s'au dusŭ la tronŭ, ca sĕ remonstreze în contra introducerei limbei maghiare în şcólele nóstre poporale confesionale, s'a ḑisŭ, cu dreptŭ cuvêntŭ, că pasulŭ lorŭ n'a fostŭ cu tótă puterea sprijinitŭ din partea tuturorŭ obştelorŭ bisericelorŭ românescĭ.

Ca posteritatea sĕ nu le mai pótă face Românilorŭ, ca membri ai bisericelorŭ autonome românescĭ împutarea, că n'au stăruitŭ din tóte puterile pe lângă capetele lorŭ bisericescĭ, dându-le în momentele critice sprijinulŭ lorŭ puternicŭ ca sĕ pótă păşi cu tótă autoritatea lorŭ, ca păstorĭ sufletescĭ ai némului românescŭ înaintea ţĕrii şi a tronului; este o sfântă datoriă a nóstră a tuturorŭ, ca numai decâtŭ din tóte comunele bisericescĭ ale dieceselorŭ române sĕ adresămŭ Archiereilorŭ noştri proteste în contra întroducerei asilurilorŭ de copii cu limba ungurésca şi sĕ'i rugămŭ sĕrbătoresce, ca la rêndulŭ lorŭ Metropoliţii noştri amêndoi, cu Episcopii lorŭ sufraganĭ sĕ protesteze laolaltă, şi împreună cu fruntaşii preoţĭ şi mirenĭ ai tuturorŭ dieceselorŭ române, printr'unŭ actŭ solemnelŭ înaintea ţĕrii şi a tronului, în numele bisericelorŭ şi alŭ credincioşilorŭ lorŭ, în contra înfiinţării asilurilorŭ de copii aşa precum le plănuesce guvernulŭ unguréscŭ.

Revista politică.

Dinăuntru. *In afacerea gimnasiului din Beiuşŭ*, conferinţa tractului Barcău a adresatŭ episcopului Pavelŭ unŭ *memorandŭ*, în care se arată câtŭ de periclitată e dulcea nóstră limbă şi prin ea şi biserica românéscă şi naţionalitatea nóstră, care suntŭ prigonite, de nu mai e de suferitŭ. Guvernulŭ, prin forţa maghiarisării, se amestecă şi în cele mai sfinte drepturĭ ale naţiunilorŭ nemaghiare, sugrumându-le limba şi simţĕmintele lorŭ naţionale, aşa că nu le lasă nicĭ sĕ mai esiste, ca ceea ce suntŭ. A răpi limba unui poporŭ, a'i ucide literatura şi naţionalitatea, e a se sĕvêrşi o crimă, unŭ asasinatŭ, căcĭ îi rĕpesce viéţa. In memorandŭ se face apelŭ la episcopulŭ Pavelŭ, ca în unire cu clerulŭ şi poporulŭ diecesei sĕ smulgă din ghiarĕle maghiarisării gimnasiulŭ din Beiuşŭ, sĕ mérgă pănă la tronŭ, căruia sĕ i-se arate uneltirile, volniciile şi nelegiuirile regimului. Aşa au făcutŭ şi străbunii şi premergĕtorii noştri, şi decĭ Românii de aḑi sĕ fiă demnĭ de ei. Dumneḑeu sĕ le ajute Românilorŭ!

In dieta din Pesta, cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra *descentralisării tablelorŭ regescĭ*, deputatulŭ *Mocsary* a împutatŭ, că prin descentralisarea proiectată sĕ nedreptăţescŭ naţiunile nemaghiare şi se are în vedere numai interesele maghiare, deórece, ca reşedinţe ale tablelorŭ s'au alesŭ mai cu sémă oraşe unguresci, depărtate de ţinuturile locuite de Nemaghiarĭ, aşa că aceştia, pentru a'şĭ căuta dreptatea pe la table, trebue sĕ facă durmurĭ marĭ împreunate cu cheltuelĭ marĭ. Deputatulŭ Polonyi a vorbitŭ, nu-i vorbă, pentru o *descentralisare* acomodată trebuinţelorŭ generale ale întregei poporaţiunĭ, dér acésta *în interesulŭ maghiarisărei.* Mocsary a ḑisŭ, că statul n'are dreptŭ sĕ maghiseze, sĕ ia asuprăşĭ misiunea unui Kulturegylet, căcĭ în casulŭ acesta statulŭ nu póte corĕspunde îndatorirei sale: de a mĕsura tuturorŭ cetăţenilorŭ cu mĕsură egală. Mai curênd se servesce, ḑise el, causei maghiarisării pe cărarea dreptăţii şi echităţii. Dér a fost destulŭ, ca *Mocsary se nege stutului şi legislaţiunei dreptulŭ de a maghiarisa*, ca sĕ'şĭ aprindă paie pe capŭ şi sĕ scrie organulŭ guvernului „Nemzet“ cele mai marĭ bădărănii, la adresa Nemaghiarilorŭ, numindu'i *„strĕinĭ“* în statulŭ „maghiarŭ“ — care de altmintrelea nu esistă — şi că statulŭ are dreptulŭ sĕ'şĭ impună „limba şi caracterulŭ sĕu naţionalŭ.“ Aşadéră Românii, naţiune băştinaşe în aceste ţĕrĭ, Germanii, Sêrbii, Slovacii suntŭ *veneticĭ* în aceste ţĕrĭ, ómenĭ fără patriă, fără drepturĭ; ér şoviniştii urmaşĭ ai asiaticului Arpadŭ potŭ sĕ facă cu Nemaghiarii, ce le place! Astai cea mai neruşinată obrăznicia a reptilei bugetare unguresci, pe care Românii o vorŭ însemna pe rĕbojŭ.

Din afară. Vorbirea, cu care împĕ-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Unde-i iubire, acolo e Dumneḑeu.

Din *Tolstoj*, de **Moşulŭ**.

In rêndulŭ de josŭ alŭ casii, într'o odăiţă cu o feréstră, locuia cismarulŭ Martinŭ Avdeĭevicĭ. Feréstra era către uliţă. Prin feréstră se putea vedé, cum trecŭ ómenii. Deşi se vedéu numai piciórele, Martinŭ Avdeĭevicĭ cunoscea ómenii de pe cisme. De multŭ trăia elŭ aicĭ şi avea mare clientelă, numai puţine cisme se aflau prin vecinătate, carĭ sĕ nu fi fostŭ în mânile lui odată, séu de două orĭ. Elŭ avea multŭ de lucru pentru-că lucrulŭ lui era trainicŭ, elŭ lua materialŭ bunŭ, preţurile lui erau moderate şi elŭ îşĭ ţiné cuvêntulŭ; décă nu putea ţiné terminulŭ hotărîtŭ, spunea înainte. Omŭ bunŭ fusese totdéuna. Imbĕtrânindŭ începù sĕ se gândéscă la sufletulŭ sĕu şi sĕ se apropiă de Dumneḑeu, mai multŭ decâtŭ mai 'nainte.

Pe când lucra elŭ încă la unŭ măiestru, îi murise soţia. Ea îi lăsase după sine unŭ copilŭ, unŭ băiatŭ de trei anĭ. Copiiĭ mai marĭ îi muriseră mai nainte. Martinŭ voia sĕ trimită băeţaşulŭ la soru-sa în satŭ, dér îşĭ gândì: lui Capitoşa alŭ meu îi va veni greu sĕ crescă într'o familiă străină, îlŭ oprescŭ la mine. Şi Avdeĭevicĭ se duse dela măestru şi locui cu copilaşulŭ cu chiriă. Dér Dumneḑeu n'a datŭ lui Avdeĭevicĭ norocŭ de copii. După-ce crescù băiatulŭ şi începù sĕ ajute tătâne-sĕu, încâtŭ era o adevĕrată plăcere, îlŭ cuprinse o bólă..... avù frigurĭ o sĕptĕmână şi apoi murì. Martinŭ îşĭ îngropà fiulŭ şi căḑù în desperare. Aşa de amărîtŭ era în desperarea lui, că începù sĕ cârtéscă în contra lui Dumneḑeu; o astfelŭ de mâhnire îlŭ cuprinse, încâtŭ neîntreruptŭ îşĭ cerea mórtea, şi împuta lui Dumneḑeu, de ce nu l'a luatŭ pe elŭ, pe omulŭ bĕtrânŭ, în loculŭ unicului sĕu fiiu iubitŭ. Chiar nicĭ la biserică nu se mai duse.

Odată veni la Avdeĭevicĭ unŭ ţĕranŭ bĕtrânŭ, care călĕtoria pe la locurile sfinte de optŭ anĭ, şi venia tocmai dela mănăstirea sfintei Treimĭ. In cursulŭ vorbirei Avdeĭevicĭ se plânse de năcazulŭ sĕu.

— „Potŭ ḑice, că mĭ-a trecutŭ pofta de viéţă; numai o dorinţă am la Dumneḑeu.... sĕ morŭ. Eu sunt unŭ omŭ nefolositorŭ“.

Ţĕranulŭ rĕspunse:

— „Martine, tu nu vorbescĭ bine. Sĕ judecămŭ faptele Provedinţei, nu ni-se cuvine nouĕ. Nu mintea omenéscă, ci voia lui Dumneḑeu domnesce tot-déuna. Dumneḑeu a hotărîtŭ, ca fiulŭ tĕu sĕ móră, pe tine însĕ te-a lăsatŭ în viéţă... Şi décă tu desnădĕjduescĭ, asta vine de acolo, că tu vréi sĕ trăescĭ pentru plăcerea ta.“

— „De ce sĕ trăescŭ?“ suspinà Martinŭ.

Bĕtrânulŭ ḑise:

— „Pentru Dumneḑeu, Martine, trebue sĕ trăimŭ. Elŭ îţĭ dă ţie viéţă, pentru elŭ trebue sĕ şi trăimŭ. Décă trăescĭ pentru elŭ, nu te vei întrista de nimicŭ şi tóte ţi-se parŭ uşóre.“

După o tăcere scurtă, ḑise Martinŭ:

— „Dér cum trăesce omulŭ pentru Dumneḑeu?“

— „Christosŭ nĭ-a arĕtatŭ acésta. Décă scii tu ceti, atuncĭ cumpĕrăţĭ o evangeliă şi cetesce: tu vei recunósce, cum trăesce omulŭ pentru Dumneḑeu.“

Cuvintele acestea căḑură la inima lui Avdeĭevicĭ. Incă în ḑiua aceea cumpĕrà testamentulŭ nou, cu litere marĭ, şi începù sĕ cetéscă.

Elŭ voia sĕ cetéscă numai la sĕrbătorĭ; cartea sfântă însĕ aşa bucuriă îi făcea, încâtŭ cetea în tótă séra. Uneorĭ se cufunda aşa de tare în cetire, încâtŭ nu se putea deslipi de carte chiar şi când se stingea lampa. Şi cu câtŭ cetia mai multŭ, cu atâta vedea mai limpede ce vré Dumneḑeu dela elŭ şi cum trebue sĕ trăéscă cineva pentru Dumneḑeu, şi 'şĭ simţia inima totŭ mai uşurată şi mai uşurată. Mai nainte când se culca gemea greu şi se gândia la Capitoşa; acum însĕ ḑicea: Ţie se cuvine laudă, Dómne, fiă voia ta!

Din timpulŭ acesta se schimbà tótă viéţa lui Avdeĭevicĭ. La sĕrbătorĭ se ducea mai nainte câte-odată în crîşmă, bea ceaiu, când şi când bea şi rachiu. Cu unŭ cunoscutŭ bea elŭ împreună... şi deşi nu era tocmai beatŭ, totuşĭ eşia totdéuna ameţitŭ din crîşmă şi vorbia

ratulŭ Wilhelm II a deschisŭ în sĕptĕmâna acésta *parlamentulŭ germanŭ*, nĭ-a datŭ nou prilegiu sĕ vedemŭ câtŭ de scumpă şi periculósă e pacea generală de adĭ, pentru susţinerea căreia împĕratulŭ germanŭ dice, că'şĭ dă tóte silinţele împreună cu aliaţii sĕi.

Abia s'a deschisŭ parlamentulŭ germanŭ şi s'a şi adusŭ proiectulŭ de lege pentru sporirea efectivului presentŭ de pace alŭ armatei germane cu 18.554 ómenĭ, aşa, că întregŭ efectivulŭ de pace va fi de 486,983 ómenĭ afară de voluntarii pe unŭ anŭ, aşaderă de aprópe o jumĕtate milionŭ! Şi cu ce e motivatŭ proiectulŭ? Cu aceea, *că Franţa are o lege militară şi mai însprită* din 1889. După acéstă lege, Franţa va avé deja în 1891 unŭ efectivŭ presentŭ de pace de 520,000 ómenĭ, aşaderă cu 52000 ómenĭ, mai multŭ decâtŭ prevede actualulŭ proiect pentru Germania. Inovaţiunea cea mai esenţială a legei francese este, că în principiu nu mai scutesce pe nimenĭ de serviciulŭ activŭ militarŭ, aşa că numĕrulŭ recruţilorŭ e de 220,000 anualŭ, pe când în Germania cu voluntarii pe unŭ anŭ şi cu reservişti de întregire cu totŭ e numai de vr'o 190.000. Prin acea lege Franţa dispune din cei 25 de anĭ de serviţiu militarŭ, câtŭ e prescrisŭ, de 4.125.000 ómenĭ şi pentru rĕsboiu de 3.350.000 ómenĭ, măcarŭ că poporaţiunea ei e cu 9 milióne mai mică decâtŭ a Germaniei, şi prin urmare are cu 775,000 combatanţĭ esercitaţĭ de luptă mai multŭ decâtŭ Germanii. Deórece şi *Rusia* îşĭ măresce şi cultivă mereu şi cu planŭ armata, cheltuindŭ numĕróse sume, şĭ-a îmulţitŭ şi îmbunĕtăţitŭ căile de comunicaţiă ne'ncetatŭ, de aceea Germania stă dela 1887 faţă cu o situaţiă militară schimbată. Imperiulŭ numai atuncĭ îşĭ va avé asigurată esistenţa şi'şĭ va puté urma mai departe politica sa de pace, când armata se va cresce în tăriă şi va fi gata de rĕsboiu amĕsuratŭ raporturilorŭ schimbate.

Aşa s'a motivatŭ proiectulŭ, care sporesce cheltuelile pentru armată cu 18,000.000 mărcĭ pe anŭ şi cu 31.500,000 mărcĭ odată pentru punerea în aplicare a proiectului. Astfelŭ dela 1 Octomvre a. c. armata germană va numĕra 538 batalióne de infanteriă, 465 escadróne de cavaleriă, 434 baterii de artileriă de câmpŭ (unŭ numĕrŭ, care încă totŭ e inferiorŭ cu 46 baterii şi 775 cai artileriei de câmpŭ francese), 31 batalióne artileriă pedestră, 20 batalióne pionerĭ şi 21 batalióne trupe de trenŭ.

O pace, care numai cu sporirĭ de trupe şi cu înarmărĭ continue se susţine, e mai ruinătóre şi mai periculósă decâtŭ unŭ rĕsboiu, care de altmintrelea totŭ va trebui sĕ isbucnéscă, când córda pré întinsă a înarmărilorŭ va plesni.

Franţa, la rîndulŭ ei, lucréză pe întrecute pentru *desĕvêrşirea organisaţiei sale militare*. Două decrete ale preşedintelui republicei dispunŭ organisarea statului majorŭ generalŭ alŭ armatei, numindu-se şefŭ generalulŭ de divisiă Miribel. Generalulŭ Miribel a fostŭ pănă acum comandantŭ alŭ corpului 6 de armată, care e celŭ mai tare şi e aşedatŭ dealungulŭ graniţei Vogesilorŭ, de cătră Germania. Acestŭ corpŭ are cea mai importantă şi mai grea problemă şi anume, sĕ acopere mobilisarea şi marşulŭ armatei francese la graniţă în casŭ când ar isbucni rĕsboiulŭ. Numirea generalului Miribel, ca şefŭ alŭ statului majorŭ generalŭ, e o dovédă de marea încredere, de care se bucură şi adĭ, cum se bucura şi înaintea lui Gambetta. Elŭ e consideratŭ ca unulŭ din cei mai capabilĭ generalĭ ai Franciei.

De câtva timpŭ circulă în Constantinopolŭ *scirĭ neliniştitóre din Serbia*. Se istorisesce despre călĕtoria lui Pasicĭ la Petersburgŭ, făcută cu scopŭ ca sĕ'ncheie o *alianţă ofensivă şi defensivă între Serbia, Muntenegru şi Rusia*; se mai vorbesce, că Rusia a trimisŭ, prin societatea rusă de navigaţiune pe Dunăre „Gagarinŭ“, arme la Belgradŭ, parte din ele, ca darŭ. Cercurile politice din Constantinopolŭ urmărescŭ cu mare atenţiune cele ce se petrecŭ în regatulŭ sêrbescŭ.

Diarulŭ „Matin“ din Parisŭ puplică o convorbire cu *Pasicĭ*, preşedintele Scupcinei sêrbescĭ. „Vedĭ bine, dise Pasicĭ, în Petersburgŭ am fostŭ fórte amicalŭ şi măgulitorŭ primitŭ. Dér acésta a datŭ nascere la cele mai uimitóre faime diaristice. Partida radicală a Serbiei este înainte de tóte o partidă naţională. Noi ceremŭ dela Rusia tocmai aceea ce ceremŭ dela Austria. Politica nóstră faţă cu Rusia este aceeşĭ ca şi faţă cu Austria. La amêndouĕ puterile căutămŭ bunăvoinţă pentru tînĕrulŭ nostru regatŭ. Décă contele Kalnoky vrea sĕ cunóscă secretulŭ politicei nóstre faţă cu Petersburgulŭ, atuncĭ n'are decâtŭ sĕ cerceteze numai în archivele din Ballplatz (în Viena). Noi nu suntemŭ mai multŭ Ruşĭ decâtŭ Austriacĭ, *findcă înainte de tóte suntemŭ Sêrbĭ şi vremŭ sĕ rĕmânemĭ Sêrbĭ*. Naţionalitatea nóstră, trecutulŭ nostru gloriosŭ ne lasă sĕ contămŭ într'unŭ bunŭ viitorŭ. O Serbiă, care politicesce şi economicesce, înfloresce, nu póte păgubi pe Austria. Din contră o politică austriacă favorabilă Serbiei nu află în Serbia nicĭ unŭ contrarŭ. Contele Kalnoky nu va întêmpina la noi nicĭ o oposiţiune. Noi dorimŭ numai, ca cabinetulŭ din Viena sĕ mérgă sincerŭ înainte şi sĕ nu întârdiă *a favorisa*, după programulŭ lui Kalnoky, desvoltarea liberă a statelorŭ balcanice. Austria póte face multŭ pentru Serbia în acéstă ordine de idei“.

SCIRILE DILEI.

Matriculele bisericescĭ. Consistoriulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu a adresatŭ unŭ circularŭ cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei de cuprinsulŭ, că în sensulŭ emisului ministerialŭ din 4 Aprilie şi în necsŭ cu circulariulŭ consistorialŭ din 6 Martie a. c., se însărcinéză preoţimea archidiecesană parochială ca purtătóre de matricule, ca de câte-orĭ în sensulŭ § 7 alŭ articolului de lege 53 din 1868 (despre trecerile religionare) i-se face notificare despre trecerea unui individŭ la altă biserică, acésta sĕ o însemneze în rubrica „observării“ din matricula sa a botezaţilorŭ; ér décă celŭ trecutŭ la altă biserică ar fi indusŭ în matricula altei comune bisericescĭ, sĕ încunosciinţeze pe respectivulŭ oficiu parochialŭ despre urmata trecere, ca acésta sĕ se pótă însemna în matricula respectivă, în carea e indusŭ botezulŭ lui. Acésta se aduce la cunoscinţă preoţimei parochiale spre scire şi conformare, cu acelŭ adausŭ, că, precum de sine se înţelege, totŭ asemenea au sĕ urmeze şi preoţii altorŭ confesiunĭ la casurile de trecere dela bisericile lorŭ la biserica română gr. or.

*
* *

Invĕţătorŭ condamnatŭ. Ministrulŭ ung. de culte şi instrucţiune a comunicatŭ consistoriului din Sibiiu, că învĕţătorulŭ romano-catolicŭ din Oroszló, com. Baranya, Princz Agoston, este condamnatŭ pentru ascunderea de lucrurĭ furate (găzduire de hoţiă, orgazdaság) la 2 anĭ temniţă, la perderea oficiului pe 4 anĭ şi la suspenderea drepturilorŭ lui politice.

*
* *

Şcólele medii comerciale. Ministrulŭ de instrucţiune a ordonatŭ, ca sĕ nu se mai priméscă în şcólele comerciale şcolarĭ privatiştĭ. Fără a fi absolvatŭ cursulŭ, esceptionalŭ numai acei individĭ trecuţĭ de 17 anĭ sĕ fiă admişĭ la esamenulŭ finalŭ, carĭ au deja unŭ postŭ şi prin acésta suntŭ împedecaţĭ a frecventa cursulŭ, şi carĭ au absolvatŭ cu succesŭ patru clase medii orĭ civile. Admiterea la esamenulŭ finalŭ o încuviinţéză ministrulŭ de instrucţiă pe temeiulŭ unei petiţiunĭ bine instruate. Petiţia se adreséză la direcţia şcólei, unde are sĕ se depună esamenulŭ. Inainte de esamenulŭ finalŭ, se depune unŭ esamenŭ din acele materii ale şcólelorŭ medii comerciale, care nu forméză unŭ obiectŭ alŭ esamenului finalŭ, anume: din limba francesă, din geografia comercială, din istoria evului mediu, din aritmetică, din chemiă şi din fisică. Scutire de vre-unŭ obiectŭ nu se acórdă. Esamenele finale se ţinŭ de regulă în luna Iunie. Taxa esamenului premergĕtorŭ e 40 fl., ér taxa esamenului finalŭ e egală cu taxa ce o depunŭ auditorii ordinarĭ. Pentru esamenele de corigere suntŭ dătătóre de mĕsură regulamentele esistente.

*
* *

Reforma dărei pe spirtuóse. Ministrulŭ de finanţe a începutŭ deja pertractările în ministeriulŭ de finanţe asupra unei nouĕ reforme a dării pe beuturile spirtuóse. Pertractările încă nu suntŭ finite după cum anunţaseră deunădile unele foi unguresci. Resultatulŭ îlŭ va comunica ministrulŭ îndată ce se vorŭ lua hotărîrĭ în acéstă privinţă.

*
* *

Modificarea tarifelorŭ pentru espedarea tipăriturilorŭ. Privitorŭ la tipăriturile ce se trimitŭ cu posta, se facŭ unele modificărĭ de cătră ministrulŭ de comerţŭ, carĭ vorŭ fi valabile din 15 Maiu n. încolo. Din numita di înainte adecă, pentru unŭ pachetŭ de tipăriturĭ sub bandă (Kreuzband) cu greutate dela 50—150 grame se va lua o tacsă de 3 cr. Modificarea acésta e valabilă numai pe teritorulŭ ungarŭ; ér pentru celelalte părţĭ ale monarchiei rĕmâne tarifulŭ celŭ vechiu. In urma acésta noulŭ tarifŭ pentru trimiterea tipăriturilorŭ e întocmitŭ astfelŭ: pentru unŭ pachetŭ pănă la 10 gr. 1 cr., pănă la 50 grm. 2 cr., pănă la 150 gr. 3 cr. pănă la 250 gr. 5 cr., pănă la 500 gr. 10 cr., şi pentru unŭ pachetŭ pănă la 1000 gr. 15 cr.

*
* *

In Springŭ s'a ţinutŭ esamenulŭ cu copiiĭ dela şcóla română gr. cat. în 6 Maiu n. c. sub presidiulŭ d-lui protopopŭ Şarlea. Despre resultatulŭ esamenului ni-se scrie, că peste totŭ a fostŭ nemulţămitorŭ, din care causă poporulŭ a începutŭ sĕ cârtéscă asupra învĕţătorului şi sĕ se disguste de a mai aduce jertfe pentru şcólă. Asupra acestei împrejurărĭ atragemŭ atenţiunea d-lui protopopŭ Şarlea, care fiindŭ deplinŭ informatŭ despre adevĕrata stare a lucrului, fără îndoielă va grăbi a lua mĕsurile de lipsă pentru vindecarea rĕului pe viitorŭ.

*
* *

Petrecere în Cricău. In Dumineca Mironosiţelorŭ s'a arangiatŭ din partea tinerimei române academice, comerciale şi agronomice, o petrecerea, alŭ căreia protegiatorŭ a fostŭ d-lŭ *Axente Severŭ*. După cum ni-se scrie, acéstă petrecere a fostŭ fórte animată şi a reuşitŭ fórte bine. Publicŭ n'a fostŭ multŭ, dér câţĭ au fostŭ şĭ-au petrecutŭ minunatŭ şi în cea mai frumósă armoniă. Tóte damele s'au presentatŭ în costumŭ naţionalŭ. A doua di de Rosalii se va da, precum aflămŭ, totŭ acolo încă o petrecere alŭ căreia venitŭ este destinatŭ ca şi a celei dintâiu pentru crearea unui fondŭ spre a se zidi o biserică română gr. cat. în Cricău. Vomŭ reveni în numĕrulŭ viitorŭ de Dumineca.

In fine suntemŭ rugaţĭ a avisa pe domnii cărora li-s'au trimisŭ invitaţiunĭ,

---

vorbe de nimica: critica tóte şi judeca duşmănesce pe vecinulŭ sĕu. Acum însĕ se întêmplă o schimbare. Elŭ ducea o viéţă liniştită şi voiósă. Diminéţa începea lucru şi lucra bărbătesce tótă diua. După aceea lua lampa din cârligŭ, o punea pe masă, scotea cartea dela loculŭ ei, o deschidea şi se punea pe cetitŭ. Cu câtŭ cetea mai multŭ, cu atâtŭ cuprindea mai multŭ. Mai limpede şi mai veselă i-se făcea inima.

Odată éră se cufundă Martinŭ în cetire, pănă târdiu nóptea. Elŭ cetia evangelia lui Luca, capŭ şése, şi ajunse la stihurile: „Şi celui ce te bate peste o falcă, întórce-i şi ceealaltă, şi celui-ce îţĭ ia bunda nu'lŭ opri a-'ţĭ lua şi spenţĕlulŭ. Fiă-căruia, ce cere dela tine, dă-i; şi dela celŭ ce'ţĭ ia ale tale, nu cere înapoi. Şi precum voiţĭ sĕ vĕ facă vouĕ ómenii, asemenea le faceţĭ şi voi.“ Mai departe cetì stihurile: „Pentru-ce mĕ numiţĭ“: „Dómne, Dómne“, şi nu faceţĭ ceea-ce vĕ dicŭ eu? Celŭ-ce vine cătră mine şi aude cuvintele mele şi le împlinesce, vĕ voiu arĕta, cui este elŭ asemenea. Elŭ este asemenea unui omŭ, ce'şĭ zidesce casă, care a săpatŭ adêncŭ şi a pusŭ temelia pe pétră. Şi făcêndu-se vĕrsare de apă, a lovitŭ rîulŭ în acea casă, dér n'a putut'o clătì, că era întemeiată pe pétră. Ér celŭ-ce aude şi nu face, este asemenea unui omŭ, care şi-a ziditŭ casa pe pământŭ fără temeliă, în care a lovitŭ rîulŭ şi îndată a cădutŭ şi mare a fostŭ ruina casei aceleia.“

Avdeievicĭ cetì cuvintele acestea şi inima i-se înveselì de totŭ. Elŭ îşĭ luà ochielarii josŭ, îi puse pe carte, se rădimà de masă şi sta gânditorŭ. Şi începù sĕ'şĭ întocméscă viéţa după cuvintele acestea.

Pe pétră este zidită casa mea, orĭ pe nĕsipŭ? îşĭ gândea elŭ. Bine, décă zace pe pétră, şi asta se póte uşorŭ, când eştĭ singurŭ, atuncĭ se pare că omulŭ tóte le-a făcutŭ după porunca lui Dumnedeu. Décă însĕ te distragĭ, pĕcătuescĭ de nou. Voiu stăruì sĕ facŭ voia Celui pré înaltŭ. Asta e fórte bine. Sĕ'mĭ ajute Dumnedeu!

Cu gândulŭ acesta voia sĕ se culce, dér îi părea rĕu sĕ se deslipéscă de carte şi începù sĕ cetéscă la capŭ sépte. Elŭ cetì despre sluga sutaşului, despre tînĕrulŭ din Naim, cetì rĕspunsulŭ care l'a datŭ Christosŭ învĕţăceilorŭ lui Ioanŭ Botezătorulŭ, cetì loculŭ, unde fariseulŭ celŭ bogatŭ rugà pe Mântuitorulŭ sĕ mănânce cu elŭ, cum Domnulŭ a desvinovăţitŭ pe femeia cea pĕcătósă, care i-a unsŭ picióreIe şi i-le-a udatŭ cu lacrimĭ, şi ajunse la stihulŭ patru-decĭ-şi patru şi cetì: „şi întorcêndu-se cătră femeiă? a disŭ lui Simonŭ: Vedĭ acéstă femeiă? am întratŭ în casa ta, apă pe picióreIe mele nu ai datŭ, ér acésta cu lacrimĭ mi-a udatŭ picióreIe mele şi le-a ştersŭ cu pĕrulŭ capului sĕu. Sĕrutare nu mi-ai datŭ, ér acésta, de când am întratŭ, n'a încetatŭ de a-mĭ sĕruta picióreIe mele. Tu n'ai unsŭ capulŭ meu cu uleu, ér acésta cu mirŭ mi-a unsŭ picióreIe mele.“

Elŭ cetì versurile acestea şi gândì: picióreIe nu i-le-a udatŭ cu apă, sărutare nu i-a datŭ, capulŭ nu i-l'a unsŭ...

Ërăşĭ luà ochelarii de pe nasŭ, îi puse pe carte şi se cufundà în gândurĭ.

Fariseulŭ, după cum 'mĭ închipuescŭ eu, era unulŭ totŭ aşa ca mine..... la aceea mĕ gândescŭ eu, ca sĕ am ceaiulŭ meu, ca sĕ fiu încăldiţŭ, ca sĕ mănâncŭ, dér pe vecinulŭ meu nu'lŭ bagŭ în sémă. Pe mine nu mĕ uitŭ, dér de óspe nu mĕ îngrijescŭ de locŭ. Şi cine-i óspele? Insuşĭ Domnulŭ Dumnedeu. Când ar venì la mine Elŭ, aşa aşĭ face eu?

Elŭ îşĭ proptì capulŭ pe amêndouĕ mânile şi nu băgà de sémă că'lŭ fură somnulŭ.

„Martinŭ!“ audi elŭ deodată, fórte încetŭ, strigândŭ lângă sine.

Beatŭ de somnŭ Martinŭ se întinse odată şi întrebà: cine-i?

Se'ntórce, se uită spre uşă,.. nu era nime. Ëră aţipesce. Limpede aude acum vorbele.

„Martinŭ, Martinŭ! mâne uită-te la uliţă, voiu veni.“

Martinŭ se tredì, se sculà de pe scaunŭ şi-şĭ frecà ochii. Nu scia: audit'a vorbele acestea în visŭ, orĭ aevea? Dupăce a stinsŭ lampa, se culcà sĕ dórmă.

ca séu sĕ 'napoieze invitațiunile, séu sĕ trimită taxa de 50 cr. de persónă la adresa d-lui Gregoriu Munteanŭ séu la d-lŭ Teodorŭ Bârsanŭ în Cricău (Krako, p. u. M. Igen)

***

Bancherulŭ fugarŭ. Wahlkampf din Frankfurt, care a defraudatŭ banĭ și e arestatŭ în Clușiu, nu va fi estradatŭ Germaniei, fiindcă după datele actelorŭ de investigațiune tribunalulŭ a constatatŭ, că Wahlkampf nu și-a perdutŭ cetățenia ungară.

***

Furnisorĭ înșelătorĭ. In Serajevo, unde mai anțĕrțŭ au fostŭ condamnațĭ la închisóre mai îndelungată șépte frațĭ jidovĭ Baruch, au fostŭ condamnațĭ deunădĭ la una până la patru lunĭ închisóre mai mulțĭ măcelarĭ, mai cu sémă jidovĭ, pentru-că au datŭ trupelorŭ carne de vacă, în locŭ de carne de bou, cum e prescrisŭ, înșelândŭ astfelŭ fisculŭ militarŭ.

Din diecesa Oradiei-marĭ.

Mișcările și demonstrațiunile clerului în causa gimnasiului de Beiușŭ, așa se vede, stagnéză érășĭ. Afară de Sătmărenĭ și Barcauanĭ, nimenĭ nu-șĭ mai înalță vocea, ba precum se aude și aceștia din urmă sĕ fi primitŭ dela Ordinariatŭ o aspră reprobațiune pentru memorandŭ.

Ce tristă nepăsare! Și ce este óre causa? Gregariulŭ, în nr. 63 a. c. alŭ „Gazetei Transilvaniei“ prea bine afirmă, că acéstă tristă nepăsare deo-parte îșĭ află causa în neajunsurile clerului și că meritele câștigate pe terenulŭ păstoririi sufletescĭ nu suntŭ luate în sémă după cum s'ar cuvenì. „Ilustritatea Sa, preabunulŭ nostru episcopŭ, venindŭ la noi din altă diecesă, și-a pusŭ tótă încrederea în consistoriu; dér óre consistoriulŭ, mai vêrtosŭ la conferirea parochielorŭ, s'a condusŭ totdéuna numai de adevĕrŭ și dreptate? Acésta, durere, nu o putemŭ ḑice,“ — și acéstă aserțiune a Gregariului și noi toțĭ cei mai bine simțitorĭ o subscriemŭ. Consistoriulŭ a doveditŭ și dovedesce în continuu, că a abusatŭ de încrederea Ilustrității Sale, și că în judecata sa a fostŭ condusŭ mai multŭ de interese particulare, ba și de antipatii personalĭ. Arată acésta și șematismulŭ clerului, e datŭ de curêndŭ în anulŭ acesta, care geme de erorĭ în privința datelorŭ și în care numele multorŭ preoțĭ nu ar trebui sĕ figureze în acele parochii unde se află.

Ce deosebire între acestŭ șematismŭ și între șematismele mai vechĭ de pe acelea timpurĭ, când episcopii cunoscuțĭ cu diecesa zădărniciau în consistoriu tendințele de interese particulare ale unorŭ consistorialiștĭ câte prin unŭ *veto* archierescŭ. Și mai de demultŭ și-au înălțatŭ favoriții, dér nu așa evidentŭ, nu așa bătĕtorŭ la ochĭ și cu delăturarea celorŭ mai demnĭ, cum face adĭ consistoriulŭ nostru. De aicĭ parochiile mai bune și mai înpoporate în mare parte suntŭ complinite numai cu creaturele consistoriului, carĭ nu au altŭ meritŭ decâtŭ că póte la praznice spunŭ câte vre-o predică de icĭ-colea, apoi tóte ḑilele îșĭ petrecŭ fumândŭ séu cetindŭ câte vre-o fóie maghiară, căcĭ la cele române nu se abonéză, séu póte au acelŭ meritŭ, că suntŭ celibĭ, orĭ și-au condusŭ económă, fiind-că cei ce au familiă mai numĕrósă, aceia nu au meritŭ; acesta e unŭ principiu adoptatŭ de mai marii diecesei nóstre. Étă dér cum se lucréză, în multe din parochiele mai bune, pentru deșteptarea poporului. La parochiile cele misere în mare parte suntŭ trimișĭ preoții cei îngreunațĭ cu familiă și cei cu capacitate, nu cumva cu talantulŭ lorŭ sĕ pótă câștiga alțĭ cincĭ talanțĭ; aceștia în parochii constătătóre din vre-o 20—30 numere nu au decâtŭ unŭ cercŭ fórte rĕstrînsŭ de activitate.

Cu tóte acestea însĕ, după-ce totușĭ s'au luptatŭ și s'au nisuitŭ după putință pentru mai buna stare a parochiei lorŭ misere, după-ce au înființatŭ scóle și au lucratŭ la deșteptarea poporului, în urmă au cerutŭ și aceștia unŭ beneficiu mai modestŭ, de óre-ce însĕ cu nedreptulŭ au fostŭ delăturațĭ și-au pierdutŭ tótă speranța și energia și plinĭ de amărăciune îngrópă și talantulŭ.

Étă dér nepăsarea, cum s'ar ḑice generală, a clerului, de óre-ce mulțĭ din parochiele cele bune nimica facŭ, éră cei din parochiele slabe se descurajază, ba ce e mai multŭ, preoții mai cu capacitate suntŭ și gonițĭ, aievea aceștia suntŭ martirii diecesei, și ochii unorŭ protopopĭ fără inimă suntŭ ațintițĭ asupra lorŭ, cum sĕ-i pótă denunța la consistoriu. Esemple de aceste de prigonire așĭ puté produce destule, dér mĕ mărginescŭ de astădată a aminti unŭ casŭ mai vechiu. Marele oratorŭ și eruditulŭ profesorŭ de religiune, de limba și literatura română la gimnasiulŭ de Oradea, și publicistŭ bisericescŭ, Iustinŭ Popfiu, care în atâtea inimĭ june a plântatŭ credință și iubire cătră națiune, — a fostŭ alungatŭ de pe catedră, întocmai ca profesorii dela Beiușŭ, și nĕcăjitŭ, în flórea vieței scumpe curêndŭ a muritŭ, ca în esiliu, într'o parochiă dela sate.

Étă așa suntŭ tractațĭ unii preoțĭ la noi, până ce érășĭ alții fără nicĭ unŭ meritŭ suntŭ înaintațĭ. Așa la anulŭ 1884, cu ocasiunea alegerilorŭ de deputațĭ dietalĭ, circuindŭ prin diecesă ca *corteșŭ* unŭ canonicŭ din Oradea, pe unii preoțĭ terorisându-i, éră altora făcêndu-le promisiunĭ, acei preoțĭ fără convingerĭ naționale, carĭ și-au promisŭ lucrarea pentru candidatulŭ guvernului, au avansatŭ la parochii bune, ca și cum așa arŭ pretinde canónele bisericescĭ.

Ba consistoriulŭ de dragulŭ favoriților sĕi frânge încă și statutele diecesane. Așa în diecesa nóstră este statoritŭ, în scopulŭ adaugerii fondului viĭduo-orfanalŭ, orĭ care preotŭ, care și-ar lua preotésă dintre mirenĭ, înainte de hirotoniă este datorŭ sĕ solvéscă în fondulŭ memoratŭ o tacsă de 400 fl. Și totușĭ consistoriulŭ, ne mirămŭ cu ce dreptŭ — unora le értă acéstă tacsă, — și ce e mai multŭ, se iértă unora ca aceia, carĭ iéu fete avute și carĭ arŭ avé de unde sĕ plătéscă. Acestŭ fondŭ este o proprietate neînstrăinabilă a diecesei, de óre-ce noi clerulŭ 'lŭ susținemŭ și-lŭ adaugemŭ din angariele nóstre proprii, și totușĭ consistoriulŭ nicĭ că ne întrébă pe noi, nicĭ ne dă sémă nicĭ-odată despre starea aceluia, ca și cum noi amŭ fi minorenĭ și nu ni-ar fi ertatŭ nicĭ sĕ scimŭ despre starea averei nóstre.

Decĭ ar fi timpulŭ supremŭ, ca consistoriulŭ sĕ dovedéscă mai multă dreptate în afacerile interne ale diecesei, așa și în conferirea beneficiilorŭ, éră parochiile sĕ se reguleze neamânatŭ, conformŭ și dorinței Ilustrității Sale esprimate în literile convocării sinodului diecesanŭ, ținutŭ la an. 1882. Ne mirămŭ, că în acestŭ sinodŭ nimicŭ nu s'a decisŭ în acéstă privință, deși causa acésta e tare urgentă. Suspinele celorŭ mai mulțĭ preoțĭ nĕcăjițĭ au ajunsŭ la ceriu, și starea presentă a parochielorŭ vacante, carĭ se administréză prin alțĭ preoțĭ, nu mai póte subsista fără detrimentulŭ spiritualŭ și culturalŭ alŭ poporenilorŭ, ce respectivii protopopĭ lacomĭ n'au avutŭ în prevedere când au lucratŭ pentru adnecsarea unora dintre acelea. In parochiile mai înpoporate, în carĭ nu este nicĭ școlă, nicĭ preotŭ, ar trebuì sĕ fiă baremĭ orĭ preotŭ, orĭ școlă. Așa d. e. în protopopiatulŭ Crișului, parochia de „Dubricenescĭ“ constătătóre din vre-o una sută de numere, care nu are școlă, nicĭ preotŭ, cu totŭ dreptulŭ ar merita sĕ fiă proveḑută baremĭ cu preotŭ, la a căruia beneficiu modestŭ sĕ se adaugă și beneficiulŭ capelaniei de Banlaca — unde de presentŭ nu avemŭ nicĭ unŭ poporénŭ — nu din contră acestŭ beneficiu capelanialŭ sĕ se usurpeze prin preoții cei mai bine dotațĭ de pe acolo. Așa în districtulŭ Barcăului, parochia de „Nadariu“, care din ḑile străvechĭ nu are nicĭ preotŭ, nicĭ școlă, asemenea pretinde sĕ fiă investită cu preotŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ mai de curêndŭ beneficiulŭ aceleia s'a adausŭ, éră de altă parte poporulŭ, în lipsa conducĕtorilorŭ, s'a stricatŭ și evreulŭ s'a înavuțitŭ. Totŭ în acestŭ districtŭ este o parochiă așa numită „Păulescĭ“, constătătóre din vre-o 10—12 numere, fără biserică și fără școlă, care și în sensulŭ canónelorŭ ar trebuì deși nu desființată, dér baremĭ adnecsată la alta, și acéstă parochiă totușĭ e provĕḑută cu preotŭ. Ar fi mai cu scopŭ ca din cassa parochială de aicĭ sĕ se înființeze o școlă, la care sĕ umble și băeții din comuna învecinată „Gurbescĭ“, și așa parochia de Păulescĭ sĕ se adnecseze către cea de „Spinușŭ“, éră „Gurbescii“ cătră cea de „Ciulescĭ“, carĭ ambele, deși misere, arŭ face unŭ beneficiu mai modestŭ.

Decĭ convocarea neamânată a Sinodului e neapĕratŭ de lipsă atâtŭ în causa urgentă a gimnasiului de Beiușŭ și a regulării parochielorŭ, câtŭ și spre vindecarea tuturorŭ ranelorŭ diecesei, și acéstă vindecare o așteptămŭ cu încredere dela părintésca inițiativă a bunului nostru Episcopŭ, care cu totŭ dreptulŭ îșĭ ocupă loculŭ între Mecenații diecesei nóstre.

Numai dela sinodŭ sperămŭ noi mântuirea nóstră, și până la sinodŭ însĕ nu putemŭ sĕ nu ḑicemŭ: „V i d e a n t c o n s u l e s, n e q u i d d e t r i m e n t i r e s p u b l i c a c a p i a t“!!

Mariu Bihorénulŭ.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din Bihorŭ, Aprilŭ 1890.

'Mĭ aducŭ aminte, că la conferințele învĕțătorescĭ ținute de doi, trei anĭ încóce mai tot-déuna s'a discutatŭ cestiunea înființărei unei reuniunĭ a învĕțătorilorŭ gr. or. de sub jurisdicțiunea consistorului Orădanŭ, ba s'a luatŭ și unŭ anumitŭ conclusŭ de valóre, dér până în timpulŭ de față nu s'a dusŭ în îndeplinire nimicŭ.

Ce-i dreptŭ, conferința învĕțătorescă din distritulŭ Orăḑii-marĭ a luatŭ inițiativa încă în anulŭ trecutŭ, constituindu-se într'unŭ felŭ de reuniune, alegêndu-șĭ funcționarii sĕi interimalĭ și elaborândŭ și nisce statute, pe carĭ censurându-le Ven. Consistoriu, le-a trămisŭ la fiesce care protopopŭ, pentru a se consfătuì cu învĕțătorii în o comissiune, și a-șĭ face observațiunile cu privire la acele statute, ceea-ce s'a și întêmplatŭ.

Acum așteptămŭ sĕ încépă careva, dér nicĭ iau inițiativa funcționarii interimalĭ ai reuniunei, nicĭ Ven. Consistorŭ de a conchema o adunare generală a tuturorŭ învĕțătorilorŭ de sub jurisdicțiunea sa. Adevĕratŭ, că pe la noi, prin părțile Bihorene, unde poporulŭ este consideratŭ, ca mai puținŭ înaintatŭ în învĕțătură și cultură, deórece poporulŭ din aceste părțĭ stă mai slabŭ în privința materială și dotațiunile funcționarilorŭ noștri asemenea suntŭ mai slabe ca prin alte părțĭ locuite de Românĭ, precumŭ prin părțile Aradului și ale Banatului, dér mulțumită Domnului, și acestŭ porŭ din anŭ în anŭ dă semne de înaintare, înbunĕtățindŭ salariele preoțilorŭ și ale învĕțătorilorŭ, și zidindŭ bisericĭ și școle corĕspunḑĕtóre timpului modernŭ,

Așa déră nu atâtŭ din neajunsurĭ materiale nu'șĭ ia inițiativă cestiunea acésta, câtŭ mai vĕrtosŭ din lipsa de înteresare.

Desŭ de diminéță se sculà Avdeïevicĭ, îșĭ făcù rugăciunea, aprinse foculŭ, puse ciorba de curechiu și grisulŭ la focŭ, puse mașina de ceaiu, îșĭ legà șurțulŭ dinainte și se așeḑà la feréstră la lucru. Lucrândŭ îșĭ aduse aminte de cele întêmplate în séra dinainte. Auḑit'a elŭ vocea în visŭ, orĭ i-a rĕsunatŭ în adevĕrŭ?

Mai multŭ privia la feréstră, de câtŭ lucra. Décă trecea cineva pe dinainte, cu cisme necunoscute, se pleca tare înainte, ca sĕ védă nu numai piciórele, ci și fața. Cu cisme nouĕ de pâslă trecù pe dinainte sluga de casă, după elŭ venì celŭ care căra apă și curêndŭ în urma lorŭ se puse înaintea ferestrei bĕtrânulŭ soldatŭ din Nicolajev cu nisce cisme fórte vechĭ, cârpite, în mână cu o lopată. Avdeïevicĭ îlŭ cunoscù de pe cismele de pâslă. Bĕtrânulŭ se chema Stepanicĭ, îlŭ ținea de milă unŭ neguțătorŭ, unde trebuia sĕ ajute servitorului de casă. Stepanicĭ începù înaintea ferestrei sĕ dea zăpada cu lopata într'o parte. Avdeïevicĭ se uità la elŭ, după aceea se apucà éră de lucru.

„Sunt chiar nebunŭ la bĕtrânețele mele“ îșĭ ḑise Avdeïevicĭ rîḑêndu'șĭ de sine. „Stepanicĭ împrăștiă zăpada cu lopata și eu mĕ gândescŭ, că Christosŭ vine la mine. Ḑĕu că sunt într'o urechiă.“ Făcêndŭ vre-o ḑece împunsĕturĭ, éră îi venì sĕ se uite prin feréstră. Stepanicĭ răzimase lopata de părete — îșĭ încălḑia mânile, orĭ se odihnia puținŭ.

Unŭ bĕtrânŭ slăbănogŭ se părea că nu mai e harnicŭ de lopată. Avdeïevicĭ gândea: óre sĕ nu-i dau ceaiu? mașina de ceaiu începù deja a fierbe de da afară din ea, elŭ îșĭ puse sula bine, se sculà, puse mașina de ceaiu pe masă și bătù la feréstră. Stepanicĭ se întórse cătră elŭ și se apropià de feréstră. Avdeïevicĭ îi făcù semnŭ sĕ vină la elŭ și se duse sĕ deșchiḑă ușa.

— „Hai înăuntru, încălḑesce-te — așa-i că ți-e fórte frigŭ?“ întrebà elŭ.

— „Christosŭ sĕ ne stea într'ajutorŭ, ósele mĕ dorŭ,“ rĕspunse Stepanicĭ.

Elŭ întrà, îșĭ scuturà zăpada și îșĭ șterse piciórele. Mersulŭ lui era nesigur.

— „Nu te mai osteni sĕ'țĭ curățĭ piciórele,“ îi strigà Avdeïevicĭ, „șeḑĭ și bea ceaiu.“

Avdeïevicĭ umplù douĕ pahare, unu 'lŭ întinse înaintea óspelui, din ceaiulŭ sĕu vĕrsà în farfuria de desubtŭ și începù a sufla.

Stepanicĭ îșĭ bĕù paharu 'ntregŭ, îlŭ puse îndĕrĕtŭ cu fundu'n susŭ, ér bucata de zaharŭ din care a rosŭ păn'a bĕutŭ, o puse pe masă și mulțumì. Se vedea însĕ că bucurosŭ ar fi mai bĕutŭ unŭ paharŭ.

— „Bea,“ îlŭ invità Avdeïevicĭ, și mai umplù odată amêndouĕ paharele.

— „Tu aștepțĭ pe cineva?“ îlŭ întrebà óspele.

— „Décă așteptŭ pe cineva? Trebue sĕ'mĭ fiă rușine sĕ spunŭ pe cine așteptŭ. Așteptŭ ceva și nu așteptŭ... dér mi-a căḑutŭ o vorbă la sufletŭ.... am avutŭ o arĕtare.. ah, singurŭ nu sciu. Veḑĭ, frățióre, erĭ am cetitŭ evangelia despre Domnulŭ Christosŭ cum a umblatŭ pe pămêntŭ. Vei fi auḑit'o și tu de bună sémă?“

— „Auḑitŭ, de auḑitŭ. Dér noi, ómenii întunecațĭ, nu scimŭ ceti.“

— „Ei, bine, eu tocmai am cetitŭ cum umbla pe pămêntŭ... cum a ajunsŭ la fariseu și acela nu'lŭ primì sĕrbătoresce. Cetindŭ, că elŭ n'a primitŭ pe Domnulŭ Christosŭ cu cinstea cuvenită: când s'ar întêmpla sĕ vină la mine, gândescŭ eu, n'așŭ sci de locŭ, ce așŭ trebui sĕ facŭ de tóte, ca sĕ'lŭ primescŭ. Gândindu-mĕ la asta, am ațîpitŭ. Cum închiseiu ochii auḑii, că mĕ strigă cineva pe nume; mĕ ridicaiu și mi-se părù, că audŭ șoptindu-se: „aștéptă, eu viu mâne.“ Asta s'a repețitŭ. Trebue sĕ rîḑŭ însu-mĭ de mine — cu tóte acestea eu așteptŭ pe Domnulŭ Christosŭ.“

Stepanicĭ nu ḑise nimicŭ, beù ceaiulŭ, puse paharulŭ îndĕrĕtŭ. Avdeïevicĭ éră îlŭ întórse și 'lŭ umplù.

— „Bea pentru sănĕtate. Eu credŭ, că Domnulŭ Christosŭ, când umbla pe pămêntŭ, nu desprețuia pe nime și mai multŭ umbla cu poporulŭ de rêndŭ. Apostolii și'i alegea mai bucurosŭ din cei de séma nóstră, din muncitorĭ, cum sun-

Cu durere trebue sĕ spunŭ, că inteliginţa română din aceste părţĭ fórte puţinŭ interesŭ arată faţă cu causa sântă a poporului, cu deosebire simţulŭ naţionalŭ dórme. *Ai puté merge dela preotŭ la preotŭ, dcla învĕţătorŭ la învĕţătorŭ, că nu vei găsi vre-o gazetă românéscă la ei, orĭ şi décă găsescĭ, găsescĭ unŭ „Szabadság“, „Képesnéplap“*, şi alte foi de feliulŭ acesta, carĭ suntŭ contrare înaintărei culturei nóstre poporale, ba încă se facŭ membri la asociaţiunĭ, participă la balurĭ şi bancheturĭ streine, carĭ numai spre folosulŭ nostru nu suntŭ.

Ar fi timpulŭ supremŭ, ca toţĭ cu micŭ cu mare sĕ ne desbrăcămŭ de haina cea vechiă şi sĕ ne punemŭ pe lucru, sĕ luptămŭ din rĕsputerĭ pentru causele nóstre vitale, ca multulŭ şi puţinulŭ nostru sĕ-lŭ folosimŭ pentru scopurĭ culturale curatŭ românescĭ, nisuindŭ a-ne vedé câtŭ mai curêndŭ asociaţĭ în o reuniune de cultură, prin care sĕ conlucrămŭ la înaintarea culturei nóstre, şi prin noi a poporului nostru.

Ar fi fórte de doritŭ, ca on. funcţionarĭ interimalĭ ai reuniunei din districtulŭ Orădii-marĭ, séu Ven. Consistoriŭ, după cumŭ s'a hotărîtŭ mai de multe-orĭ cu ocasiunea conferinţelorŭ învĕţătorescĭ, sĕ concheme o adunare generală a tuturorŭ învĕţătorilorŭ de sub jurisdicţiunea Consistoriului gr. or. Oradanŭ, unde sĕ ne consultămŭ mai cu deamĕruntulŭ asupra acestei cestiunĭ. Sĕ nu fimŭ încredinţa, că dóră nu s'arŭ puté realisa, că tóte sĕ potŭ face numai voinţă sĕ fiă.

Bihoreanulŭ.

Adunarea învĕţătorilorŭ românĭ din tractulŭ Periceiului,

s'a ţinutŭ în Recea, la 27 Ianuarie n. c. Intr'o dare de sémă ce nis'a trimisŭ din Sĕlagiu se aduce multă laudă bravilorŭ noştri învĕţătorĭ din acelŭ tractŭ. Adunarea a decursŭ în cea mai frumósă ordine. Mai întâiu învĕţătorii s'au dusŭ cu toţii la biserică, avêndŭ în fruntea lorŭ pe d-lŭ preşedinte şi protopopŭ Ioanŭ Cosma. A slujitŭ d-lŭ preotŭ localŭ Clemenţiu Popŭ. De faţă era multŭ poporŭ, cum şi nisce óspeţĭ de altă naţiă. Corulŭ a fostŭ formatŭ din scolarii din satŭ sub conducerea învĕţătorului lorŭ. După eşirea din biserică învĕţătoriĭ, însoţiţĭ de numĕrosŭ poporŭ şi alţĭ óspeţĭ, se adunară în şcólă. Preşedintele deschise şedinţa prin o vorbire fórte instructivă. Se cetì apoi o frumósă disertaţiune a învĕţătorului V. Olteanu din Periceiu, după care învĕţătorulŭ localŭ I. Hendea începù propunerea de probă cu elevii din anulŭ întâiu de scólă, ér copiilorŭ din clasele mai înaintate li-a propusŭ despre prăsirea şi nobilitarea pomilorŭ. Amêndoi au propusŭ cu succesŭ fórte bunŭ. Urmà critica fórte favorabilă pentru propunĕtorĭ. Altă disertaţiune fórte interesantă despre folosulŭ măestriilorŭ se cetì prin învĕţătorulŭ T. Taloşŭ. Din conspectulŭ despre taxe se constatŭ, că învĕţătorii plătescŭ fórte regulatŭ taxa de membri ai reuniunei, afară de G. Andreiu din Bocşa-română, care în restanţă cu 26 fl. şi contra căruia şi în alte privinţe sĕ plânge corespondentulŭ nostru. Urmară mai multe propunerĭ fórte potrivite ale învĕţătorilorŭ Hendea şi Olteanu. Celŭ dintêi propuse ca corpulŭ învĕţătorescŭ din acestŭ tractŭ sĕ esprime mulţămită zelosului şi multŭ meritatului vice-preşedinte de odinióră, *Gavrilŭ Trifu*, care fù deportatŭ la Sababka. Propunerea fù primită cu însufleţire şi i-se împărtăşi şi d-lui Trifu. După aceea d-lŭ Olteanu cetì o epistolă a d-lui Trifu, în care acesta salută de anulŭ nou pe toţĭ membrii reuniunei. D-lŭ V. Olteanu propuse înfiinţarea societăţilorŭ de plugarĭ şi a corurilorŭ vocale, care propunere de-ocamdată se primì numai în principiu. Intrégă conferenţa a fostŭ de mare înteresŭ şi le servesce spre onóre învĕţătorilorŭ noştri.

Episcopulŭ Strossmayer despre Ruşĭ.

Unŭ scriitorŭ, anume *Pierling*, a trimis nu de mult episcopului croatŭ Strossmayer o lucrare a sa, ce tractéză despre îmbunĕtăţirea raporturilorŭ dintre biserica ortodoxă ruséscă şi biserica rom. catolică. Organulŭ episcopiei din Diacovar a publicatŭ în ḑilele acestea scrisórea ce-a adresat'o episcopulŭ Strossmayer lui Pierling, care e de următorulŭ cuprinsŭ:

„Primesce mulţămitele mele pentru dăruirea cărţii d-tale întitulată „Papes et Tzars“ (Papii şi Ţarii). Eu am cetit'o cu atenţiunea ce o recere unŭ obiectŭ atât de însemnat şi interesant. Vederile mele faţă cu apropiarea bisericei orientale de biserica romană suntŭ următórele: în cursulŭ evenimentelorŭ viitóre, carĭ la totŭ casulŭ vorŭ urma din orênduiala lui Dumneḑeu, întregŭ poporulŭ rusŭ va scutura de pe grumazulŭ sĕu jugulŭ aristocraticŭ, şi va tinde după o libertate basată pe legĭ drepte aşa după cum pretindŭ lipsele reale ale ţĕrei. Totŭ atuncĭ evenimentele vorŭ nasce în poporulŭ rusescŭ convingerea, că *libertatea naţională, fără de-o biserică liberă, este o imposibilitate.* Tocmai aşa şi dinastia rusésca, precum şi ceilalţĭ factorĭ, carĭ hotărĕscŭ sórtea ţĕrei, vorŭ veni la convingerea, că *o biserică subordinată statului şi subjugată de acesta e lipsită cu totulŭ de puterea de a apĕra dinastia séu peste totŭ de-a consolida posiţiunea socială a ţĕrei.* Décă odinióră se vorŭ întêlni aceste convingerĭ, va eşi la suprafaţă idea, că Rusia trebue sĕ se împace cu biserica apusénă, pentru ca într'o înţelegere şi unire sfântă şi liberă sĕ se afle isvorulŭ roditorŭ ce lipsesce de fapt bisericei rusescĭ. Totŭ aceea ce am făcutŭ până adĭ eu, d-ta şi, ca prietinŭ alŭ nostru, Vladimir Solovjev, este numai unŭ începutŭ, care îlŭ va face faptă la timpulŭ sĕu bunulŭ şi dreptulŭ Dumneḑeu, ca sĕ se ajungă acea sfântă înţelegere, ce isvorĕsce din inima lui şi pe care a sigilat'o cu însuşĭ sângele sĕu“.

Luptă cu lupŭ.

Ni-se scrie: Gróznică şi plină de amare dér şi de mângăitóre aducerĭ aminte va rĕmâné nóptea din 26 Aprile a. c. pentru locuitorulŭ Chîlba Lică din Betfia. Căcĭ e ceva înfricoşatŭ a te vedé în neîndoiósă primejdiă de mórte, în ghiarele morţii, chiar şi a lupta luptă fără nĕdejde mai bine de unŭ pătrarŭ de óră. Dér apoi totŭ-odată e şi ceva mângăitorŭ a simţì aprópe ajutorulŭ lui Dumneḑeu, grija lui părintéscă şi a umili cu braţe tarĭ aleanulŭ neîmpăcatŭ...

Era pe la 10 óre din nópte, pe când Chîlba Lică îşĭ plecase capulŭ spre odihnă în capĕtulŭ satului, unde era de paḑă la căluşeii sĕi. Abia însĕ îlŭ furase somnulŭ dintâiu, simţesce, că cineva îi înhaţă pălăria de pe capŭ. Spăimântatŭ de neaşteptatulŭ atacŭ, sare în picióre şi se vede faţă în faţă cu unŭ lupŭ. — Armă, séu altceva instrumentŭ de apărare, nu avea. Apucà dér căpestrele ce-i erau la îndemână şi se apĕrà cu ele. Lupulŭ prinde căpestrele şi trage odată în stânga, odată în drépta, apoi se aruncă pe elŭ, ca sĕ-lŭ apuce de gâtŭ. O minută de zàbavă séu de slăbire a curajului era de ajunsŭ, se cadă jertfa setósei fiere. Dumneḑeu celŭ tare şi mare însĕ, chiar minuta acésta o alese, şĕ-şĭ arete îngrijirea sa faţă de coróna fĕpturilorŭ mânilorŭ sale, şi trimiţêndu-i puterile lui Samsonŭ îi înferbêntă sângele, îi iuţesce braţele, sĕ îmbrăncéscă pe după capŭ urechea lupului şi sĕ-i stăpânéscă nesaţulŭ. — Cu o mână ţinea de urechea lupului, cu cealaltă se apĕra, strigândŭ mereu ajutorŭ. Voindŭ întru apĕrare se prindă cu cea mână botulŭ lupului, ca sĕ nu-lŭ pótă muşca, acésta ajunse în gura sĕlbătăciunei până la închietură.

Ce a urmatŭ acuma e înfiorătorŭ, căcĭ a urmatŭ o luptă lungă şi desperată pe viéţă, pe mórte. Mai multŭ de 20—30 de paşĭ depărtare se tras-împinseră unulŭ pe altulŭ şi omulŭ în picióre şi lupulŭ în picióre. Omulŭ ţĕnêndŭ de urechea lupului, lupulŭ cu mâna omului în gură, începêndŭ sĕ-i macine degetulŭ celŭ micŭ la care e greu rănitŭ. Abia după o îndelungată încordare şi trudă putŭ bietulŭ, sĕ-şĭ scape patru degete din gura lupului, cu carĭ prinḑêndu-i fălcile îlŭ trântì la pămêntŭ şi puse opinca pe grumazu lui.

Intr'asta doi vărarĭ, Chîlba Teodorŭ, frate cu Lică, şi Botŭ Flore, carĭ erau la caminiţă, auḑêndŭ strigătele grăbiră întru ajutorŭ unulŭ cu o bâtă altulŭ cu o sapă. Acesta, anume Chîlba Teodorŭ, după-ce Lică îşĭ scóse degetulŭ, îi trase lupului o bâtă peste şele de se părea, că a muritŭ. Dér n'a muritŭ, căcĭ se şi sculà şi se aruncà spre Teodorŭ. Atuncĭ ridicà Botŭ Flore sapa şi îi croesce cu ea o lovitură atâtŭ de aspră în têmplă, încâtŭ îndată i-a şi sburatŭ unŭ ochiu şi a căḑutŭ la pămêntŭ. Acuma se puseră la îmblătitŭ şi-lŭ îmblătiră şi-lŭ meliţară până l'au omorîtŭ, ba şi după aceea au mai datŭ în sĕlbatica fiară.

Aşa a ajunsŭ la capĕtŭ lupta cea gróznică cu lupulŭ, în Betfia, însĕ cu asta nu s'au isprăvitŭ tóte. — Indrăsnéla pré órbă a lupului de o parte, éră de altă parte, împrejurarea, ,că nicĭ după multele strigărĭ nu s'a depărtatŭ, nicĭ nu s'a datŭ la caii, carĭ erau acolea, a zemislitŭ în mintea ómenilorŭ cugetulŭ, că dóră a fostŭ turbatŭ. Stăpâniţĭ de acestŭ cugetŭ în 27 Aprilie diminéţa făcură arătare protopretorelui, care era în Ciheiu, pentru alegerea de notarŭ cercualŭ. Protopretorele numai decâtŭ trimise pe omŭ la mediculŭ cercualŭ, sĕ-lŭ visiteze. Totŭ în ḑiua aceea luà protocolŭ şi făcù paşĭ, sĕ se secţioneze bestia.

In 28 decĭ veniră, mediculŭ cercualŭ şi unŭ medicŭ militarŭ, şi-lŭ secţionară. Ce s'a constatatŭ, positivŭ nu sciu. Unii ḑicŭ, că ar fi fostŭ şi semne de turbare; alţii susţênŭ, că numai fómea l'ar fi făcutŭ atâtŭ de îndrăsneţŭ. La totŭ casulŭ medicii făceau fórte bine, décă pentru liniştirea poporenilorŭ arŭ fi declaratŭ şi în faţa lorŭ resultatulŭ secţionărei.

Lupulŭ l'au băgatŭ într'o gropă de varŭ éră grópa au umplut'o cu pămêntŭ. Esecutorii ne ducŭ pânea; lupii ne mâncă de vii. Fericiţii de noi! ***K.***

Informaţiunĭ poliţienescĭ locale.

O grevă la fabrica de zacharŭ de lângă Bodŭ a isbucnitŭ Lunĭ. Şi anume, lucrătorii cehĭ angajaţĭ la lucrulŭ câmpului, pentru timpulŭ verii, au refusatŭ a lucra şi o parte din ei pĕtrunse cu puterea în cancelaria fabricei şi cerù ameninţândŭ, cărticelele de lucru. Direcţiunea a cerutŭ ajutorulŭ poliţiei, care a arestatŭ pe urḑitorii revoltei şi pe lucrătorii cei renitenţĭ. Căpitănia poliţiei a dispusŭ pedepsirea, eventualŭ isgonirea lorŭ.

Furturĭ. Mercurĭ nóptea spre Joi unŭ făptuitorŭ necunoscutŭ a furatŭ dela vila Schwarz, de lângă şoséua ce duce la gară, o manta sură de pele, o umbrelă de mătase şi o géntă négră de pele. Génta a aruncat'o făptuitorulŭ în curte. — Mercurĭ séra a fostŭ surprinsă ḑilera Rosa Böhm furândŭ din curtea casei Nr. 305 din Têrgulŭ straelorŭ unŭ ciubĕrŭ (hărdĕu).

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ de coresp. biuroului din Pesta.)

Viena, 10 Maiu. Cehii tinerĭ n'au primitŭ mandatulŭ, ce li-s'a

---

temŭ şi noi. Cine se înalţă, ḑicea elŭ, umili-se-va şi cine se umilesce înălţa-se-va. Voi, ḑicea elŭ, mĕ numiţĭ Domnŭ, şi eu vĕ voiu spăla picióreIe. Cine vré sĕ fiă celŭ dintâiu, trebue sĕ fiă slugă tuturorŭ. Fericiţĭ suntŭ cei séracĭ, cei umiliţĭ, cei blânḑì şi cei milostivĭ.“

Stepanicĭ nu gândia la paharulŭ sĕu, elŭ era unŭ bĕtrânŭ a cărui inimă se 'nduioşa uşorŭ. Elŭ şedea, asculta şi pe faţa lui se scurgeau lacrimĭ.

— „Mai bea,“ ḑise Avdeĭevicĭ, dér Stepanicĭ îşĭ făcù cruce, mulţumì, îşĭ dete paharulŭ deoparte şi se sculà.

„'Ţĭ mulţumescŭ, Martinŭ Avdeĭevicĭ, mi-ai făcutŭ bine, mi-ai săturatŭ sufletulŭ şi corpulŭ.“

— „De altă dată vino éră la mine, Stepanicĭ.“

Stepanicĭ se duse. Martinŭ îşĭ turnà ceaiulŭ celŭ din urmă, îlŭ bĕù, aşeḑà vasele de ceaiu la loculŭ lorŭ şi se puse sĕ cârpéscă unŭ papucŭ vechiu.

Lucrândŭ se uita pe feréstră, gândia totŭ la elŭ, la cuvintele şi la faptele lui.

Doi soldaţĭ trecură pe dinainte, unulŭ în cisme de regimentŭ, celălaltŭ într'ale lui; după ei vecinulŭ séu, în galoşĭ frumosŭ curăţiţĭ; urmà unŭ brutarŭ cu o corfă. Acuşĭ veni o femeiă în ciorapĭ de lână cu papucĭ ţĕrănescĭ. Ea stetea în locŭ lângă stâlpulŭ dela feréstră. Avdeĭevicĭ ridicà ochii: elŭ vĕḑù o femeiă streină îmbrăcată rĕu, în braţe cu copilŭ. Ea se apropià de pĕrete, cu spatele către vêntŭ, înfăşà copilulŭ — deşi n'avea nimicŭ cu ce sĕ'lŭ înfaşe. Imbrăcămintea femeii era de véră şi rea. Prin feréstră Avdeĭevicĭ auḑì copilulŭ strigândŭ; ea voia sĕ'lŭ linişteéscă şi nu'lŭ putea. Avdeĭevicĭ merse la uşă şi strigà dela scară:

— „Femeiă bună, femeiă bună!“

Femeia se 'ntórse spre elŭ.

— „Ce stai acilea, cu băiatulŭ în frigŭ? Vino mai bine în odăiţă, la căldură, îlŭ vei puté înfăşa. Incóce — aicĭ!“

Cu mirare se uita femeia la elŭ — unŭ bĕtrânŭ cu şurţŭ şi cu ochelarĭ pe nasŭ o chemà la sine. Se duse după elŭ în casă şi bĕtrânulŭ o duse la patŭ.

— „Şeḑĭ aicĭ, femeiă bună, mai aprópe de cuptorŭ. Incălḑesce-te şi dă ţîţă copilului.“

— „N'am lapte'n ţîţe, de adĭ diminéţă n'am mâncatŭ nimicŭ,“ ḑise femeia, cu tóte astea aplecà copilulŭ la sinŭ.

Cuprinsŭ de milă, Avdeĭevicĭ clătinà din capŭ, se puse la masă, aduse pâne şi o strachină, deschise uşa dela sobă, puse în strachină zémă de varză, scóse şi óla cu arpăcaşŭ, fiindŭ însĕ, că acesta nu era pregătitŭ de ajunsŭ, turnà numai zémă şi o puse pe mésă. Mai luà din cuiu ştergarulŭ şi'lŭ întinse pe masă.

— „Şeḑĭ,“ ḑise elŭ, „şi mâncă, femeiă bună. Până atuncĭ voiu şedé eu cu copilulŭ. Eu am avutŭ copiiĭ mei şi mĕ pricepŭ sĕ-i grijescŭ.“

Femeia îşĭ făcù cruce, se aşeḑà la mésă şi începù sĕ mânce. Avdeĭevicĭ se aşeḑà pe patŭ la copilŭ. Voia sĕ ţocăe din gură ca la copii, dér nu putea, pentru-că n'avea dinţĭ. Copilulŭ nu încetà d'a striga. Avdeĭevicĭ îşĭ gândì sĕ'lŭ linişteéscă cu degetulŭ — elŭ îşĭ ducea degetulŭ până la gura micuţului şi éră îlŭ trăgea; dér în gură nu i-lŭ da pentru-că degetulŭ era negru de răşină. Copilulŭ se uita la degetŭ, se liniştì, ba începù a şi rîde. Martinŭ se bucura de asta. Şi femeia mânca şi povestea cine e şi unde a fostŭ.

— „Sunt femeia unui militarŭ,“ ḑise ea, „şése lunĭ suntŭ de când mi-au dusŭ bărbatulŭ departe de aicĭ, şi d'atuncĭ n'am primitŭ dela elŭ nicĭ unŭ semnŭ de viéţă. Slujindŭ eu ca bucătărésă, am căḑutŭ la patŭ lăuză. Cu copilulŭ n'au vrutŭ sĕ mĕ mai ţină. Suntŭ acum trei lunĭ, de când mĕ sbatŭ fără slujbă, am trebuitŭ sĕ întrainezŭ totŭ, ce am avutŭ. Voiam sĕ slujescŭ ca doică, dér nu mĕ primesce nimenea — mi-se ḑice că aşŭ fi pré slabă. Tocmai m'am fostŭ dusŭ la femeia unui neguţătorŭ; la aceea slujesce o femeiă din satulŭ nostru; ómenii 'i promiseră, că mĕ primescŭ, eu gândiamŭ că voiu puté rĕmâné acolo îndată, femeia însĕ mĭ-a poruncitŭ sĕ viu pe sĕptĕmâna ce vine, şi locuesce aşa departe, sunt de totŭ ostenită şi şi copilulŭ este aşa de slăbitŭ. Mulţămită

oferitŭ de clubulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ, în delegaţiunĭ.

Berlinŭ, 10 Maiu. In camera seniorilorŭ, unde partida preotului Stöcker e pentru momentŭ tare representată, au tostŭ desbaterĭ formale în contra Jidovilorŭ cu ocasiunea plângerei lui Pfeil asupra marelui numĕrŭ de şcóle şi şcolarĭ jidovescĭ, de învĕţătorĭ şi gimnasii jidovescĭ, deórece aci zace unŭ periculŭ socialŭ pentru creştinismŭ. Ministrulŭ de culte şi instrucţiune rĕspunse, că numĕrulŭ învĕţătorilorŭ jidovĭ în Prusia e de 49 inşĭ, unde e dér pericolulŭ? In urmă s'a primitŭ propunerea lui Pfeil, după care guvernulŭ e învitatŭ sĕ înlăture relele ce se nascŭ în urma numĕrului pré mare de şcolarĭ jidovĭ la sĕrbătorile lorŭ.

Caracterulŭ*)

Caracterulŭ, ca armatură a spiritului.

Mulţĭ suntŭ adĭ de părere, că omulŭ este din imperiulŭ animalelorŭ. Ei se întemeiază adecă pe aceea, că animalele vĕdŭ şi audŭ, mirósă, gustă şi sêmtŭ, ca şi noi, ba în parte au sensurĭ multŭ mai desvoltate; ele îşĭ potŭ împărtăşi ceva, prin urmare au limbă; ele lucră cu precugetare, aşa dér au minte; ele suntŭ făcute totŭ din materia aceea, ca şi noi: sânge, muşchĭ, vine, óse — c'unŭ cuvêntŭ suntŭ carne din carnea nóstră. Póte fi, dér nu suntŭ *spiritŭ din spiritulŭ* nostru.

Acésta este deosebirea fundamentală între animalŭ şi omŭ. Animalulŭ trebue sĕ lucreze totŭ déuna, aşa cum lucréză. Omulŭ are libertatea, de a se hotărî aşa séu altfelŭ. Faptulŭ acesta îlŭ avemŭ în vedere.

Firesce că acéstă libertate nu e neţĕrmurită. Omulŭ nu este numai spiritŭ, ci are şi unŭ trupŭ şi acesta deja îi mărginesce libertatea în mare mĕsură. Elŭ trebue sĕ trăéscă şi elŭ póte deveni în aşa mĕsură sclavulŭ trebuinţelorŭ sale, încâtŭ abia îi mai este cu putinţă a'şĭ manifesta libertatea sa în afară. Şi deşi rĕmâne liberŭ, ca persónă, totuşĭ de multe orĭ lucrulŭ sĕu prin monotonia lui îi încătuşéză spiritulŭ, ba i-lŭ şi omóră. Voinţa tare însĕ póte frânge sila ceea, éră pe acésta o póte suporta, precum au dovedit'o ómenii energicĭ din timpurile vechĭ şi nouĕ.

Unŭ despotŭ este însĕ, faţă cu care şi cea mai tare voinţă este neputinciósă: mersulŭ naturei şi legile ei. Deşi a disŭ Rousseau, că totŭ e bunŭ ce vine din mânile naturei şi tóte se potŭ strica în mânile ómenilorŭ, deşi au scris şi alţii despre natura „milostivă", tóte acestea rĕmânŭ adevĕrate visurĭ; natura nu cunósce nicĭ rĕu, nicĭ bine, pentru că nu cunósce libertate; ea este dimpotrivă o maşină, care îşĭ face drumulŭ ei, sfărîmândŭ, ce-i stă în cale, precum muntele vulcanicŭ înghite pe ómenii, carĭ se urcă pe elŭ.

Dér cu tóte, că e mărginită libertatea voinţei, ea este totuşĭ ceva măreţŭ. Cum? care este folosulŭ ei? cum se arată ea? Libertatea voinţei face pe omŭ stăpânŭ pe sine. Elŭ nu e silitŭ sĕ lucreze aşa orĭ aşa, ci se cere de la elŭ, ca o datoriă, sĕ lucreze aşa orĭ aşa.

Şi ce se cere dela omŭ? Cele dece poruncĭ cu carĭ se rĕspunde de obiceiu la acéstă întrebare, suntŭ în cea mai mare parte numai oprirĭ, interdicerĭ, carĭ nu ne ducŭ departe; şi ceea ce afirmă séu poruncescŭ, se referă mai cu sémă la frica lui Dumnedeu şi la iubirea de ómenĭ. Isusŭ dice dér cu dreptŭ, că porunca de a iubì pe Dumnedeu şi pe ómenĭ cuprinde în sine pe tóte celelalte poruncĭ: legea şi profeţii. Frica lui Dumnedeu şi iubirea de ómenĭ suntŭ însĕ mai multŭ însuşirĭ de câtŭ lucrărĭ; nu ne arată ceea ce sĕ facemŭ, ci numai în ce spiritŭ sĕ o facemŭ. Kant, unulŭ dintre cei mai marĭ filosofĭ germanĭ, dice în fondŭ totŭ aceeaşĭ, când cere: „lucréză astfelŭ, ca fiă care sĕ pótă lucra aşa şi sĕ trebue sĕ lucreze aşa; lucréză dér astfelŭ ca nimĕnui sĕ nu-i facĭ nicĭ unŭ rĕu". Herder dice în opulŭ sĕu „idei despre istoria omenirei": „Omulŭ sĕ fiă omŭ; elŭ sĕ-şĭ formeze starea lui după aceea, ce cunósce că e mai bine în lumea asta? Unulŭ dice, că noroculu, altulŭ dice, că virtutea şi chiar şi Kant stă pe gândurĭ, că óre se potŭ împreuna amêndouĕ.

Trebue aşadér, ca noi înşi-ne sĕ ne lămurimŭ asupra problemei nóstre? Nu, căcĭ ea este de mult deslegată, înainte de Herder şi de Kant, înainte chiar de Isusŭ şi de cele dece poruncĭ, şi este deslegată într'unŭ modŭ, care singurŭ e corectŭ, pentru că e singurulŭ, care corĕspunde fiinţei voinţei libere. Din timpurile primordiale ale omenirei, strigă cu glasŭ puternicŭ, care pĕtrunde universulŭ până în adêncurile sale şi care şi astădĭ are totŭ acea putere, ce-a avut'o cu mii de anĭ înainte de acésta: Impleţĭ pămêntulŭ şi vi-lŭ supuneţĭ şi *stăpâniţĭ* peste pescii mării, paserile ceriului şi peste tóte vieţuitórele pămêntului.

Pentru ca sĕ poţĭ stăpâni, trebue sĕ fi tu însu-ţĭ liberŭ şi liberŭ vei fi numai atuncĭ, când te vei puté tu pe tine însuţĭ stăpânì, ceea ce este o datoriă după disa: Décă nu eştĭ bunŭ, pĕcatulŭ pândesce la uşă şi caută sĕ te prindă în laţulŭ sĕu; tu însĕ *stăpânesce-lŭ.*

Va sĕ dică, chiămarea omului este sĕ stăpânéscă peste natura afară de elŭ şi peste natura din elŭ şi tótă desvoltarea omenirei, începêndŭ din timpurile cele mai vechĭ şi până în dilele nóstre, a adeveritŭ acésta. Nu numai făpturile cele vieţuitóre au fostŭ supuse, şi cele stricăcióse mai peste totŭ pămêntulŭ stêrpite; ba chiar şi forţelorŭ primordiale ale naturei s'a pusŭ frêu şi le-au făcutŭ ca sĕ servéscă omului.

Firesce că a trebuitŭ sĕ trécă multŭ timpŭ, până când au ajuns ómenii acolo, ca sĕ recunóscă aceste adevĕrurĭ, căcĭ timpurĭ fórte îndelungate libertatea, care era făgăduită întregei omenirĭ, a fostŭ numai privilegiulŭ câtorva individĭ; cei mai mulţĭ ómenĭ erau robĭ, în locŭ de a fi domnĭ şi stăpânĭ.

Mii de anĭ s'a luptatŭ omenirea pentru ca sĕ-şĭ câştige libertatea, imperii marĭ şi naţiunĭ puternice s'au prefăcutŭ în prafŭ şi pulvere, pentru că au călcatŭ în picióre libertatea omului şi asta vorŭ păţi-o şi adĭ şi mâne tóte statele şi tóte naţiunile, carĭ nu ţinŭ contŭ de mersulŭ omenirei în luptele sale gigantice pentru libertate. A peritŭ şi imperiulŭ stăpânitorilorŭ lumii, alŭ Romanilorŭ, pentru că ei cu civilisaţiunea şi cu cultura lorŭ au dusŭ jugulŭ romanŭ în tóte părţile lumei şi au sugrumatŭ libertatea popórelorŭ. Ei au umblatŭ sĕ prefacă pe Germanĭ în Romanĭ cu forţa, dér tocmai Germanii au fostŭ stânca, de care s'au spartŭ nisuinţele lorŭ despotice.

Décă nu li-a fostŭ permisŭ Romanilorŭ sĕ calce nepedepsiţĭ legea vecĭnică a libertăţii omului, cu atâta mai puţinŭ le va fi permisŭ unorŭ naţiunĭ pitice, pigmeice, carĭ nu se potŭ asemĕna cu Romanii nicĭ în civilisaţiune, nicĭ în cultură, nicĭ în puterea assimilătóre.

Trăsura fundamentală a spiritului omenescŭ este libertatea; pentru libertate s'a luptatŭ, se luptă şi trebue sĕ se lupte omulŭ, pentru ca sĕ'şĭ pótă îndeplini chiămarea sa aicĭ pe pămêntŭ. Căcĭ tótă viéţa nu este altceva decâtŭ o necurmată luptă, nu numai pentru popóre, carĭ nu încetéză a se bate unele cu altele, ci şi pentru individĭ, carĭ fără de muncă şi fără de trudă nu'şĭ potŭ îndeplini chiămarea lorŭ de a domnì peste natură; fiindcă natura este unŭ duşmanŭ grozavŭ, ba în multe privinţe unŭ duşmanŭ atâtŭ de puternicŭ, încâtŭ nicĭ nu'lŭ poţĭ învinge.

Precum în orĭ-ce luptă, aşa şi în lupta acésta ne trebuescŭ arme; şi armatura, cu care avemŭ sĕ atacămŭ şi sĕ ne apĕrămŭ, este *caracterulŭ*, séu cu alte cuvinte fiinţa spirituală a întregului omŭ. Şi deórece în orĭ-ce luptă armele bune suntŭ cele mai bune, deórece în lupta ómenirei ele dau singura garanţiă pentru biruinţă voimŭ sĕ cercetămŭ în cele ce vorŭ urma mai cu deamĕruntulŭ: întâiu cum rĕsarŭ aceste arme, şi apoi ce felŭ de însuşirĭ trebue sĕ aibă.

Vomŭ tracta dér:

I. Despre *formarea caracterului,* şi adecă: 1) prin tamiliă; 2) prin purtarea cu ómenii şi prin esemple; 3) prin cărţĭ şi prin opere de artă; 4) prin şcóla vieţei şi 5) prin căsĕtoriă.

II. Despre *însuşirile fundamentale ale caracterului:*

Bărbăţia	1. în afară:	curagiu şi statorniciă.
	2. înăuntru:	stăpânire de sine şi abnegare de sine.
Fidelitate (credinţă)	3. în afară:	fidelitate,
	4. înăuntru:	iubire de adevĕrŭ.
Adevĕrată dispositiune a inimei	5. în afară:	omeniă,
	6. înăuntru:	voioşiă.

*) După Smiles-Rudow.

Din traista cu minciunile.

Nu mĭ-e frică de Mercurata...

Unŭ faraonŭ mânca într'o di de Mercurĭ carne. Vĕdêndu-lŭ unŭ Românŭ ii dise:

„Mĕi Ţigane! De ce mănâncĭ tu Mercurea cu dulce, că te-a bate Dumnedeu. Tótă lumea postesce, numai tu necinstescĭ sfânta di de adĭ, ca unŭ păgânŭ."

— „Las'o 'n pace cumetre", rĕspunse cioroiulŭ cu nepăsare. „Nu mĭ-e frică de Mercurata 'ncornurata, făr' de Vinerata neuitata, auleo Dómne, îmĭ tremură osuţele," rĕspunse Ţiganulŭ rodêndŭ carnea de pe unŭ cioiu câtŭ o măciucă.

---

cerului, stăpâna casei are milă, ne ţine de pomênă în cvartirŭ, altcum n'aşĭ sci cum sĕ trăiescŭ."

Avdeĭevicĭ suspinà şi dise:

— „De bună sémă nu ai nicĭ îmbrăcăminte căldurósă?"

— „Cum sĕ am haine călduróse, tătucă? Erĭ am trebuitŭ sĕ zălogescŭ cea din urmă năframă pentru douĕ-decĭ copeicĭ."

Ea se duse la patŭ şi luà copilulŭ. Avdeĭevicĭ se sculà şi aduse de pe părete unŭ spenţĕlŭ vechiu.

— „Ia-lŭ", dise elŭ, „ce-i dreptŭ, este rea haină, dér pentru înfăşatŭ totŭ va fi bună."

Femeia se uita la haină şi la bĕtrânŭ, luà spenţĕlulŭ şi plânse. Avdeĭevicĭ se plecà în josŭ cătră podele, trase lada de sub patŭ, rĕscolì prin ea, şi éră şedù lângă femeiă.

— „Domnulŭ Christosŭ sĕ-ţĭ stea într'ajutorŭ, începù ea. Numai elŭ m'a trimisŭ la feréstra ta, tătucă. Fără tine mĭ-ar fi îngheţatŭ copilulŭ. Când am plecatŭ era caldŭ, şi acum a venitŭ frigulŭ. Elŭ, Domnulŭ, te-a învĕţatŭ sĕ te uiţĭ pe feréstră şi sĕ ai milă de mine, ticălósa."

Zîmbindŭ rĕspunse Avdeĭevicĭ:

— „Elŭ m'a învĕţatŭ, bună femeiă. Nu ca sĕ furŭ pré bunului Dumnedeu timpulŭ, mĕ uitŭ eu pe feréstră."

Şi Martinŭ povestì şi femeii militarului visulŭ lui: cum a auditŭ glasulŭ şi cum Domnulŭ a promisŭ că vine încă astădĭ la elŭ.

— „Se póte întêmpla aşa", dise femeia, se sculà, luà spenţĕlulŭ, învĕlì copilulŭ în elŭ, făcù o închinăciune spre semnŭ de mulţămită, şi-i totŭ mulţămia.

— „Ia, în numele Domnului", dise Avdeĭevicĭ, şi-i întinse unŭ dvugrivennyj (banŭ de 20 copeicĭ) ca sĕ-şĭ rĕscumpere năframa.

Ea'şĭ făcù cruce, şi Avdeĭevicĭ îşĭ făcù cruce şi o petrecù afară.

După-ce s'a dusŭ femeia, Avdeĭevicĭ îşĭ mâncà zéma de varză, duse vasele de pe masă şi érăşĭ se puse la lucru. Şi lucrândŭ se gândia totŭ la feréstră. Incepêndŭ sĕ întunece, pândia sĕ védă cine trece pe dinainte. Treceau cunoscuţĭ şi străinĭ — nimicŭ ceva deosebitŭ. Acum, chiar înaintea ferestrii lui se oprì o precupéţă în locŭ. Ea ducea o corfă cu mere; îi mai rĕmăseseră numai puţine, le vênduse mai pe tóte; pe spate îi atêrna unŭ sacŭ cu aschii — póte le-a adunatŭ la vre-o clădire, şi acum se ducea acasă. Dér saculŭ îi apăsa de bună sémă umĕrulŭ; ea voia sĕ-lŭ pună pe celalaltŭ umĕrŭ, de aceea îlŭ lăsà pe trotoarŭ josŭ; şi corfa cu merele o puse josŭ şi scuturà aschiile în sacŭ. Intr'aceea, étă că vine fugindŭ unŭ băiatŭ cu căciula ruptă, apucă din corfă unŭ mĕrŭ şi vré sĕ fugă. Femeia bagă de sémă, se întórce şi prinde băiatulŭ de mânecă. Băiatulŭ se plécă, vré sĕ scape, bĕtrâna însĕ îlŭ înhaţă mai tare, îi dă căciula josŭ din capŭ, îlŭ smulge de pĕrŭ. Băiatulŭ strigă, femeia înjură.

Avdeĭevicĭ n'avù timpŭ sĕ-şĭ pună sula la locŭ, o aruncà pe podele şi se repedì pe uşă afară, se împiedecà însĕ de-i cădură ochelarii. Când ajunse pe stradă, precupéţa ţinea tocmai pe băiatŭ de chică, înjura şi vrea sĕ-lŭ ducă la poliţiă. Băiăţandrulŭ se silia din tóte puterile sĕ scape din mânile ei.

— „N'am luatŭ nimicŭ", gângăvia elŭ. „De ce mĕ baţĭ? Lasă-mĕ în pace.

Avdeĭevicĭ se încercà sĕ-i despartă, elŭ prinse băiatulŭ de mână şi dise:

— „Dă'i drumulŭ, mămucă, iartă-i în numele Domnului."

— „L'oiu ierta aşa, că va trebui sĕ se vineţéscă totŭ. Blăstămatulŭ trebue sĕ mérgă la poliţiă."

Avdeĭevicĭ se rugà!

— „Dă-i drumulŭ, mămucă, pe viitorŭ nu va mai face aşa ceva. Lasă-lŭ în numele Domnului."

Bĕtrâna îlŭ lăsà din mână, băiatulŭ vrù sĕ fugă, dér Avdeĭevicĭ îlŭ ţinù îndĕrĕtŭ.

— „Rógă pe bĕtrâna de iertare şi pe viitorŭ sĕ nu mai facĭ una ca asta. Eu am vĕdutŭ, cum ai luatŭ mĕrulŭ".

Tênĕrulŭ plânse şi se rugà de iertare.

— „Aşa se cuvine, étă, aicĭ ai unŭ mĕrŭ!"

Şi Avdeĭevicĭ luà din corfă unŭ mĕrŭ şi'lŭ dete băiatului.

— „Eu ţi'lŭ voiu plăti", dise elŭ luândŭ mĕrulŭ.

„Nu ţĭ-e frică, mĕi Ţigane?“ întrebà Românulŭ. „Bine, hai dér sĕ mergemŭ pănă la Mercurata ’ncornurata, décă nu ţĭ-e frică de ea.“

— „Haide,“ dise lepşitulŭ de cioroiu, „haide sĕ ne ducemŭ!“

Plecară decĭ amêndoi la drumŭ. Dusu-s’au dusŭ pănă departe în pădure, la o gaură de ursŭ.

„Aicĭ şéde Mercurata,“ dise Românulŭ cătră Ţiganŭ. „Intră la ea şi-i dă bună-diminéţa.“

Faraonulŭ întrà curagiosŭ în gaură. Nu păşì însĕ cincĭ paşĭ şi étă că-i ese înainte o snameniă de ursŭ câtŭ viţelulŭ de unŭ anŭ alŭ naşului Ţiganului. Cioroiulŭ îi dete „bună diminéţa“, dér ursulŭ se ridicà în labele de dindĕrĕtŭ şi cu cele de dinainte mi-ţi-lŭ apucă pe Ţiganŭ în braţe şi mi-ţi-lŭ strînge odată, de douĕ orĭ, de era p’aci sĕ-şĭ dea sufletulŭ.

— „Ai, ai, drăguţă Mercurată“, se văieta Ţiganulŭ, „de me-i mai lăsa odată, că mĕ jurŭ pe purdeii şi pe haranca mea, că nu mai mâncŭ carne în diua ta, pănă-i d’albă ţigănia.“

Ce făcŭ, ce nu făcŭ, destulŭ că scăpà cioroiulŭ din ghiarele ursului şĭ-o luà la tălpăşita, ca din bătaia dracului.

„Stăi, Ţigane!“ striga Românulŭ, „că Mercurata n’a făcutŭ cu tine decâtŭ o glumă!“

„Asta-i glumă?“ dicea Ţiganulŭ arătându-şĭ ranele de pe mânĭ şi pieptŭ, „asta-i glumă, mânca-ţĭ-ai friptă dragostea?“

Numai una....

Unŭ ţiganŭ ţanţoşŭ colea, pururea se lăuda în crîşmă, că aceluia, care ar cuteza sĕ dea în elŭ, îi va arăta Cula lui sfinţĭ beţĭ.

„Tacĭ cióră,“ îi rĕspundea totdéuna unŭ Românŭ posnitŭ. „Tacĭ, că o păţescĭ!“

— „Sfântu tĕu....! Eu s’o păţescŭ?“ se rĕsti Ţiganulŭ la Românŭ cu porţia de rachiu.

Românulŭ vĕdêndŭ îndrăsnéla Ţiganului se repede la elŭ şi „plióscŭ“ îi rade o palmă câtŭ o lopată.

— „H-i-u! Sta-a-i tu, o sĕ-ţĭ arĕte Cula meu,“ dise Ţiganulŭ mâhnitŭ pănă în sufletŭ şi fîştîcŭ pe uşe afară.

Nu trecură cincĭ minute şi étă faraonulŭ cu Cula întrà în crîşmă.

— „Care-aţĭ datŭ în dada?“ întrebà rĕstitŭ Cula, „care-aţĭ datŭ, sĕ vĕ stingŭ, sĕ vĕ sorbŭ....“

„Eu!“ rĕspunse Românulŭ.

— „Én mai dă odată!“ dise Cula proptindu-se de mésa crîşmei. Românulŭ se repede la ciόra hălŭ bĕtrânŭ şi „pliόscŭ“ îi rade altă drăguţă de palmă.

— „Numai una“, dise Cula şĭ-apoi...

„Pliόscŭ“ a treia pălmuţă se audì de rĕsunà crîşma.

„Hai de-aicĭ dadă,“ dise Cula voinicosulŭ. „Hai că badea Potcă o sĕ-mĭ radă şi mie câte-va plăcinte.“

MULTE SI DE TOATE.

O probă de pungăşiă.

Intre lordulŭ Vessely, representantŭ englesŭ în Petersburgŭ pe la începutulŭ anilorŭ 1830, şi între principele Zuboff se născù într’o di dispută despre desteritatea pungaşilorŭ englezĭ şi ruşĭ şi lordulŭ susţinea, că pungaşii englezĭ arŭ fi fără sémĕnŭ. Principele negà acésta şi se rĕmăşì, că va pune sĕ-i ia lordului diua la amédĭ pe stradă pungaşii din Petersburg tóte decoraţiile de pe peptŭ, fără sĕ observe; sĕ se oblige numai lordulŭ că se va preumbla 3 dile între 12 şi 1 oră cu tóte decoraţiile sale.

Hotărîtŭ sĕ se ferescă de totŭ ce i-s’ar părea suspiţiosŭ, lordulŭ îşĭ începù plimbarea sa. Nu merse multŭ, când i-se puse în drumŭ unŭ lucrătorŭ şi esplicându’i, îi arăta în susŭ. De pe unŭ coperişŭ atârna o ţiglă legată de o sfóră, ca semnŭ, că pe acoperişŭ suntŭ ocupaţĭ lucrătorĭ. Lordulŭ se uità în susŭ, ér lucrătorulŭ încércă în modŭ nedibaciu a se apropia de elŭ. Indată însĕ îi venì Englesului în minte, că lucrătorulŭ ar pute fi unŭ pungaşŭ stravestitŭ şi se depărtà; în faţa pungaşului prefăcutŭ se putea observa nemulţămirea, pentrucă nu i a isbutitŭ pungăşia. Rîdêndŭ merse lordulŭ mai departe, dér nu multŭ, şi’lŭ urmăriră nesce copii cerşindŭ şi pe când le arunca ceva, unŭ omŭ bétŭ sĕ apropià tare de elŭ; lordulŭ însĕ precautŭ îlŭ ocolì iute, acela bétŭ şovăì mai departe, dér îndată îşĭ luà mersulŭ sĕu naturalŭ. „Aha“, cugetà lordulŭ, „acésta a fostŭ a doua încercare.“

După câţĭva paşĭ vĕdù o adunare mare de ómenĭ, în mijloculŭ aceleia unŭ birjarŭ se certa cu unŭ domnŭ pentru o diferinţă de tacsă. Lordulŭ trebuia sĕ se îmbuldéscă printre ei, ér domnulŭ înjurândŭ pe birjarulŭ, încercà, ca din greşélă, a se apropia de Englezŭ. „Numĕrulŭ 3“, mormăì lordulŭ şi’lŭ împinse la o parte. Indată bătù césulŭ 1, preumblarea era terminată, şi lordulŭ venì acasă cu decoraţiile.

Séra se întêlnì cu principele în clubulŭ englezescŭ şi rîdêndŭ îi istorisì câtŭ de prostŭ au încercatŭ pungaşii a’i fura decoraţiile; principele se arăta surprinsŭ şi indignatŭ.

„Vomŭ vedé“, dise lordulŭ la despărţire, „ce vorŭ inventa mâne.“

„Vĕdŭ bine, Mylord“, dise principele îngrijatŭ, „că este greu a te seduce.“

In diua următóre lordulŭ se vĕdù urmăritŭ şi încunjuratŭ de totŭ felulŭ de ómenĭ; îlŭ urmăriră, cei carĭ se întêlniau se întorceau îndĕrĕtŭ în faţa lui, apoi éră se îmbulziau spre elŭ. Unŭ domnŭ îi oferì cu multă politeţă o batistă de mătase, dicêndŭ, că i-ar fi cădutŭ lordului. Unŭ june frumosŭ, blondŭ, îi oferì spre cumpĕrare multe interesante cărţĭ englezescĭ. Lordulŭ, unŭ amicŭ alŭ cărţilorŭ bune, fù surprinsŭ, când vĕdù frumósele esemplare, dér îşĭ venì îndată în orĭ, şi rîdêndŭ făcù semnŭ cu mâna, că nu’i trebue. In o locuinţă parterŭ se sparse înaintea ochilorŭ sĕi o feréstră, unŭ copilŭ era în periculŭ a cădé de acolo şi striga câtŭ putea, lordulŭ sărì iute în ajutorŭ, observà însĕ (deşi bine ascunse prin gratiile ferestri) o sfóră la piciorulŭ copilului, şi lăsà pe miculŭ trădătorŭ atârnêndŭ de feréstră, căcĭ figurile ce’lŭ încunjurau şi carĭ dĕdeau năvală peste elŭ la strigătulŭ copilului, ar fi pututŭ folosi ocasiunea spre a’i fura decoraţiile.

„Fórte înţelepţesce“, dise lordulŭ séra cătră contrarulŭ sĕu, „şi pe lângă aceea copilulŭ sĕmĕna aşa de tare cu copilulŭ meu din Anglia, încâtŭ mai era sĕ uitŭ rĕmăşagulŭ nostru.“

„Mărturisescŭ“, rĕspunse principele încetŭ, „că privescŭ rĕmăşagulŭ ca şi perdutŭ, complicii mei şi-au jucatŭ celŭ din urmă adutŭ, ei au speculatŭ înzadar a te seduce cu cărţĭ vechĭ, înzadar au pusŭ la probă inima D-tale de tată; sunt gata a’ţĭ plăti rĕmăşagulŭ.“

„Incă nu“, rĕspunse lordulŭ, condiţiunile încă nu suntŭ împlinite; trebue sĕ mai facŭ o preumblare, şi numai atuncĭ potŭ privi rĕmăşagulŭ ca câştigatŭ, după tóte formele.“

In diua următóre lordulŭ începù ultima sa preumblare, dér nu i-se mai arĕtà nicĭ o faţă suspectă; nu observà nimica deosebitŭ, îşĭ făcù preumblarea în pace şi mai ajunsese acasă, când din pórta vecinului sĕu, a unui conte polonŭ, eşi unŭ carŭ mare încărcatŭ cu totŭ felulŭ de mobile de casă. Bătea unŭ vêntŭ aspru, unŭ madraţŭ (pilotă) era ceva ruptŭ, şi o mulţime de fulgĭ se puseră pe lordŭ. La uşa contelui erau 2 servitorĭ galonaţĭ, carĭ îndată săriră a curăţi pe lordulŭ de fulgĭ.

„Acasă i domnulŭ vostru?“ întrebà lordulŭ.

„Da“, rĕspunseră servitorii, carĭ încă totŭ curăţeau la fulgĭ.

„Ei bine, mĕ ducŭ susŭ la dênsulŭ.“

Când ajunse susŭ, aflà în societate, între alţii şi pe principele rusescŭ, carele păşì cătră dênsulŭ.

„Cum? strigà principele rîdêndŭ cu hohotŭ, fără decoraţii?

Lordulŭ se uità în josŭ, se duse la o oglindă, nu era nicĭ urmă de decoraţiă.

„Dér cine şi unde s’a putut acésta?“ strigà elŭ? „N’am convenitŭ cu nimenea, decâtŭ cu servitorii livraţĭ ai contelui.“

„Nicĭ n’am servitorĭ livraţĭ“, rĕspunse acesta rîdêndŭ.

„Linisteşte-te, Mylord“, adăugà principele Zuboff, „au fostŭ pungaşii mei, cei oneştĭ.“

„Aşa — totŭ respectulŭ! Aceştia au începutŭ cu mai multă viclenià, pe când cei de ierĭ şi alaltăerĭ au fostŭ numai nisce proştĭ.“

„Eştĭ greşitŭ, Milord“, dise principele, „ei au avutŭ ordinŭ strictŭ a se arăta proştĭ, ca cu atâtŭ mai sigurŭ sĕ te prindă.“

„Mi-am căpĕtatŭ lecţia“, dise Englesulŭ, „o şi plătescŭ, şi’ţĭ promitŭ, că în viitorŭ voiu avea parere mai bună despre pungaşii din Petersburgŭ.“

*

Ce-i mai greŭ şi ce-i mai uşorŭ?

„Ce-i mai greu şi ce-i mai uşorŭ?“ întrebà odată cineva pe înţeleptulŭ Thales. „Mai greu este a te cunósce pe tine însuţĭ şi mai uşorŭ a defăima pe altulŭ,“ rĕspunse filosofulŭ.

*

Care este mai avutŭ?

„Care este mai avutŭ?“ îlŭ întrebară odinióră pe Cleauth — „Acela“ rĕspunse filosofulŭ „care este sĕracŭ în dorinţe şi care se ’ndestulesce cu ce are.“

*

Cum te-ai înavuţitŭ?

„Cum te-ai înavuţitŭ aşa de tare?“ întrebà odată cineva pe unŭ comerciantŭ putredŭ de avutŭ. „La multŭ am ajunsŭ fórte uşorŭ, dér fórte cu greu am ajunsŭ la puţinŭ!“

*

Şi-a vêndutŭ nevasta.

In Silesia de susŭ a întratŭ cestiunea femeii într’unŭ nou „studiu.“ Precum spune „Oberschl. Anz.“, unŭ lucrătorŭ din Ober-Heiduk şĭ-a vêndutŭ nevasta, cu care era căsătoritŭ, unui cunoscutŭ pe timpŭ de doi anĭ pentru 1 marcă (67 cr.) Cumpĕrătorulŭ trăì în bună înţelegere cu femeia, ce a cumpĕrat’o şi avù şi bucuria de a fi tată. Intr’o di se înfăţişà bărbatulŭ ei legiuitŭ şi’i cerù cumpĕrătorului încă 15 mărcĭ, dicêndŭ că asta e cea mai mică sumă ce trebue sĕ i-o céră, deórece când s’au têrguitŭ n’a fostŭ pusă ’n socotélă o calitate a neveste-si, anume dinţii ei bunĭ şi sănătoşĭ, ér décă nu vrea sĕ-i plătéscă suma cerută, atuncĭ sĕ-i dea nevasta îndĕrĕtŭ. Cumpĕrătorulŭ declarà, că nu e nicĭ decum dispus a ’i plăti cele 15 mărcĭ pentru dinţĭ, după-ce pentru nevasta întrégă a plătitŭ numai 1 marcă. Bărbatulŭ legiuitŭ alŭ femeii cerù ajutorulŭ poliţiei şi cumpĕrătorulŭ va trebuì sĕ dea îndĕrĕtŭ delicatului bărbatŭ pe femeia, încă înainte de espirarea celorŭ doi anĭ, pe câtŭ timpŭ o cumpĕrase.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Maiu are 31 dile. Pretariu

1890 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	29 Cuv. Memnonu	11 Mamertus	4. 29	7. 25
Lunĭ,	30 S. Apost. Iacobu	12 Pancratiu	4. 27	7. 26
Marţĭ,	1 Prof. Eremi'a	13 Servatiu	4. 25	7. 27
Mercurĭ,	2 Par. Atanasie	14 Bonifaciu	4. 24	7. 29
Joi,	3 SS. Timot.	15 (†) Inălţ. Dlui	4. 22	7. 30
Vinerĭ,	4 Mart. Pelagia	16 Ioan Nepomuc	4. 21	7. 31
Sâmb.	5 Mart. Irina	17 Ubald	4. 20	7. 33

Scirĭ comerciale.

B.-Pesta, 3 Maiu. Sĕptĕmâna trecută încă a fostŭ linişte în negoţulŭ de

---

— „Ii înveţĭ rĕu pe prăpădiţii ăştia,“ strigà bĕtrâna. „Trebue sĕ’lŭ rĕsplătescĭ aşa, ca o sĕptĕmână sĕ nu pótă şedé.“

— „Ei, mămucă, mămucă, aşa ar fi, când ar merge după noi. Dér vrerea Domnului nu-i aşa. Décă pentru unŭ mĕrŭ l’ai bate cu jórda, ce ar trebui sĕ se întêmple cu noi, pentru pĕcatele nóstre?“

Şi Avdeĭevicĭ povestì bĕtrânei asemĕnarea: cum unŭ proprietarŭ iertà ţĕranului arêndaşŭ întréga datoriă, ér arêndaşulŭ se duse şi începù sĕ-şĭ sugrume pe datornicułŭ sĕu.

Femeia ascultà cu luare aminte, şi băiatulŭ încă ascultà.

— „Dumnedeu a poruncitŭ sĕ iertămŭ“, dise Avdeĭevicĭ, altcum nicĭ nouĕ nu ni-se iértă. Tuturorŭ trebue sĕ iertămŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ celui fără minte“.

Bĕtrâna dete din capŭ şi suspinà:

— „Da, da, însĕ ei suntŭ neastêmpĕraţĭ“

— „Atuncĭ, sĕ’i învĕţămŭ, noi bétrâno.“

— „Şi eu dicŭ aşa. Insamĭ am avutŭ şépte copii — numai o fétă mi-a rĕmasŭ.“

Bĕtrâna povestì, unde şi cum trăesce la fiiă-sa, câţĭ nepoţĭ are.

— „Décă şi nu mai am multă putere, totuşĭ mĕ mai ostenescŭ. De nepoţĭ te dóre, suntŭ bunĭ copii; drăgălaşă ca ea nu-i nicĭ unulŭ cătră mine. Mai alesŭ Acsĭutca nu se lasă de locŭ de mine. „Mamă bună, iubită mamă bună...“ Bĕtrâna se muià de totŭ. „E numai o copilăriă cu băiatulŭ ăsta. Dumnedeu sĕ fiă cu elŭ.“

Dicêndŭ acestea, ea îşĭ aruncà saculŭ pe spate. Băiatulŭ sare la ea şi ’i dice:

— „Sĕ’ţĭ ducŭ eu saculŭ, mămucă, avemŭ totŭ unŭ drumŭ.“

Unulŭ lângă altulŭ mergeau acum pe uliţă. Bĕtrâna uitase sĕ céră banĭ pentru mĕrŭ. Avdeĭevicĭ privia după ei şi audia, cum vorbescŭ împreună.

După ce s’au depărtatŭ ei, Avdeĭevicĭ se’ntórse în casă, îşĭ găsì ochilarii pe trepte, nestricaţĭ, luà sula şi se puse éră la lucru. Lucrà puţinŭ, se făcuse binişorŭ întunerecŭ. Lampagiulŭ trecù pe dinainte şi aprinse o lampă.

Este vreme sĕ aprindŭ luminarea, gândì Avdeĭevicĭ, îşĭ aprinse lămpişóra, o acăţă şi lucrà éră. O cismă o isprăvì, o privì de tóte părţile, şi vĕdù că e bună. ’Şĭ adunà instrumentele, curăţì masa, puse lampa pe mésă şi scóse din parsechiu evangelia. Vrù sĕ deşchidă cartea la loculŭ, unde pusese ierĭ o bucată de marochinŭ (piele fină), dér se deşchise într’altŭ locŭ. Şi cum sta cartea sfântă deschisă înaintea lui, îşĭ aduse aminte de visulŭ de ierĭ. Şi atuncĭ deodată i-se părù, că aude paşĭ îndĕrĕtulŭ sĕu. Se uità în dĕrĕptŭ şi vĕdù, că în colţulŭ întunecosŭ steteau ómenĭ, dér nu-i putea recunósce. Şi o voce îi şoptì în urechiă:

— „Mărtine, Mărtine, nu m’ai cunoscutŭ?“

„Pe cine?“ întrebà Avdeĭevicĭ.

— „Pe mine“, rĕspunse vocea, „eu sunt“.

Şi din colţulŭ celŭ întunecosŭ se arĕtà Stepanicĭ — elŭ zîmbì şi dispărù ca unŭ nouraşŭ.

— „Ăsta sunt şi eu“, dise vocea şi din colţulŭ celŭ întunecosŭ păşiră înainte femeia cu copilaşulŭ — femeia zîmbì, copilaşulŭ zîmbì, şi se făcură nevĕduţĭ.

„Ăsta sunt şi eu“, dise vocea şi se apropià bĕtrâna şi băiatulŭ — băiatulŭ ţinea mĕrulŭ, amêndoi zîmbiau, şi dispărură.

Veselŭ era Avdeĭevicĭ în sufletulŭ sĕu, elŭ îşĭ făcù cruce, îşĭ puse ochelarii şi cetì în evangeliă, unde era deschisă. D’asupra pe margine cetì Mateiu 25: „Pentru-că flămândŭ am fostŭ şi mi-aţĭ datŭ de mâncare. Setosŭ am fostŭ şi mi-aţĭ datŭ de bĕutŭ. Străinŭ am fostŭ şi m’aţĭ primitŭ în casa vóstră“. Éră mai josŭ cetì cuvintele: „Adevĕrŭ dicŭ vouĕ, ceea-ce aţĭ făcutŭ unuia dintre aceştia mai micĭ ai mei, mie mi-aţĭ făcutŭ“.

Şi Avdeĭevicĭ a înţelesŭ, că visulŭ nu l’a înşelatŭ, că în diua de astădĭ a venitŭ la elŭ Mântuitorulŭ şi elŭ l’a primitŭ.

producte, ceea-ce în mulţĭ articulĭ se póte ascrie cuantului estra-ordinarŭ de micŭ din piaţă. In manufacturĭ vêndarea a fostŭ ceva mai îmbucurătóre. Starea numĕrarului neschimbată. Scontulŭ pentru efectele de prima calitate s'a menţinutŭ la $3^1/_2$%.

Timpulŭ şi în sĕptĕmâna espirată a fostŭ fórte favorabilŭ sĕmĕnăturilorŭ. Temperatura a fostŭ moderată caldă, ploi au căḑutŭ mai în tóte părţile ţĕrii. Rapórtele asupra sĕmĕnăturilorŭ până acum ne dau speranţă de o recóltă fórte bună.

Bucatele. Pe pieţele din afară a domnitŭ tendenţă fermă; cu deosebire se póte ḑice asta despre piaţele americane, unde grânele au încheiatŭ mai sus ca în sĕptĕmâna din urmă. Rapórte private din New-York spunŭ, că rapórtele oficiósŭ asupra sĕmĕnăturilorŭ vorŭ constata, că starea acestora este şi mai rea.

In B.-Pesta grâulŭ s'a căutatŭ slabŭ. Mişcarea peste sĕptĕmână a fostŭ cam de 80.000 măjĭ metrice, în sĕcară cam de 2000, ér ,ovĕsŭ s'a vêndutŭ numai 3,000 măjĭ metr.

In *coloniale* negoţulŭ s'au mărginitŭ numai la trebuinţele curente. Zaharulŭ cu tóte, că în Anglia este binişorŭ căutatŭ, se ţine în preţŭ. Noteză rafinada 33.50, 33 fl., tăiatŭ 34.75, 34.50 fl. Cafêua neschimbată.

Păstăiósele n'au suferitŭ vre-o schimbare însemnată în sĕptĕmâna trecută. *Fasolea* albă noteză 6.25, 7 fl.; *lintea* căutare puţină, 9 fl.; *mazerea* asemenea 9.50 fl.

Victuale. Ouĕ s'au adusŭ puţine, dér şi preţurĭ slabe încheiândŭ $53^1/_2$—54 la 1 fl. — *Galiţele* au avutŭ bună căutare, preţurile au devenitŭ mai ferme. *Gâsce* grase noteză 4.60, 4.80, slabe 2.60, 2.80; *raţe* grase 1.60, 1.80, slabe 1.10, 1.20 fl.; *pui* 0.60, 1.10 fl. — părechea. — *Untulŭ* 80—85 fl., *cartofĭ* galbenĭ 2, 2.10 fl., *cépa* roşiă 9 fl., *usturoiu* 24—25 fl. maja metrică.

Unsórea de porcŭ a scăḑutŭ din causă, că nu se caută şi că porcii suntŭ mai ieftinĭ. De oraşŭ cu butoiu s'a vêndutŭ la începutulŭ sĕptĕmânei cu 55.50 şi au încheiatŭ cu 54 fl.

Sĕulŭ, căutare slabă, 32.50 florinĭ, 33.50 fl.

După *lânurĭ* n'a fostŭ nicĭ o întrebare sĕptĕmâna trecută.

Pei uscate. Mişcare fórte slabă. Noteză prima de boi 68—72, vacĭ 62—66, pittlingĭ 75—85, Kneip de Transilvania 100.110 suta de kilgr.

Peile lucrate, negoţŭ slabŭ, cumpĕrătorĭ puţinĭ.

Tergulŭ de rîmători din Steinbruch. La 5 Maiu n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 164.850 capete, la 6 Maiu au întratŭ 674 capete şi au eşitŭ 881 rĕmânêndŭ la 6 Maiu unŭ numĕrŭ de 164.643 capete. — Se noteză: marfa *unguréscă* veche, grea dela 45 cr. până la 46 cr. marfă *ungurescă* tineră grea dela $47^1/_2$ cr. până la 48 cr., *de mijlocŭ* dela 47 cr. până la 48 cr. — *uşoră* dela 47 cr. până la 48 cr. — *Marfă ţĕrănéscă* grea dela 45 până la 46 cr. — *de mijlocŭ* dela 46 cr. până la 47 cr. *uşóră* dela 47 cr. până la 48 cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşoră dela — cr. până la — cr. transio dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 46—$46^1/_2$ cr. transito, mijlociă grea dela 46—$46^1/_2$ cr. transito-şuoră dela 45—46 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ a gară cu $4^1/_2$.

Tragerĭ la sorţĭ.

3 % Bodencredit, 15 Aprilie, ser. 1084, 1960, 2715, 3327; Plata lorŭ la 1 Dec. — In amortisare seriile: 106. 142, 1081, 1639, 2319, 3840. Tragerea următóre 16 Iunie.

Imprumutŭ ung. cu prime. 15 Aprilie ser: 415, 472, 614, 1280, 1343, 1411, 1412, 1547, 1889, 2090, 2115, 2219, 2583, 2607, 3033, 3039, 3070, 3313, 3572, 3652, 3784, 3968, 3971, 4290, 4704, 4833, 4933, 5095, 5259, 5364, 5395, 5914. — Plata la 15 Octomvrie, tragerea următóre la 14 Augustŭ.

Losurĭ de statŭ dela 1860, 1 Maiu ser. 16, 30, 74, 187, 281, 379, 565, 594, 625, 669, 691, 694, 964, 1047, 1121, 1316, 1480, 1486, 1496, 1649, 2264, 2323, 2334, 2339, 2579, 2670, 2745, 2904, 2925, 3023, 3029, 3082, 3379, 3684, 3890, 3895, 4094, 4289, 4485, 4538, 4668, 5395, 5765, 5879, 6285, 6514, 6738, 6880, 6910, 6930, 7000, 7070, 7294, 7311, 7584, 7616, 7691, 7999, 8119, 8447, 8508, 9058, 9402, 9417, 9444, 9450, 9453, 9537, 9725, 9796, 9838, 9905, 9947, 10040, 10400, 10503, 10571, 10634, 10895, 10905, 10911, 11042, 11094, 11161, 11227, 11272, 11300, 11417, 11524, 11676, 11973, 12199, 12219, 12305, 12843, 12937, 12965, 13026, 13401, 13618, 13732, 13896, 14164, 14260, 14410, 14622, 14785, 14817, 14923, 15012, 15073, 15210, 15228, 15366, 15402, 15856, 16088, 16276, 16384, 16530, 16794, 16816, 16877, 16933, 17116, 17297, 17305, 17350, 17358, 17362, 17437, 17763, 17862, 18062, 18819, 18941, 19001, 19111, 19238, 19278, 19282, 19484, 19714, 19843, 19952. Plata lorŭ la 1 Augustŭ, tragerea următóre totŭ atuncĭ.

Losurĭ Creditŭ din 1858, 1 Maiu ser. 362, 473, 478, 488, 531, 616, 1068, 1392, 1417, 1656, 1778, 2258, 2764, 2846, 3298, 3595, 3853, 3874, 3914. Plata lorŭ la 3 Noemvrie, tragerea următóre 1 Septemvrie.

Crucea roş. austr. 1 Maiu, ser. 453, 488, 948, 1175, 1518, 4007, 4560, 4868, 5072, 5756, 6536, 7462, 7688, 7831, 8311, 9120, 9254, 9297, 9415, 9671, 9835, 10370, 10896, 11078, 11789, Plata lorŭ la 5 Maiu. — In amortisare ser. 2720, 2787, 2842, 2919, 3109, 5230, 5240, 5264, 6778, 10824. Tragerea următóre 1 sept.

Crucea roş. ital. 1 Maiu, ser. 649, 1426, 1469, 3232, 3740, 5376, 6261, 7043 7878, 8675, 9461, 9743, 11008, 11091, 11586, 11992. Plata la 9 Maiu, tragerea următóre 1 Augustŭ. In amortisare ser. 2352, 3573, 3800, 4376. 4745, 5757, 6397, 9488, 9597, 9657, 11149, 11886.

Bucurescĭ 20 fr. 1 Maiu ser. 94, 206, 223, 246, 249, 363, 364, 475, 648, 651, 871, 1183, 1308, 1436, 1480, 1491, 1540, 1623, 1633, 1669, 1672, 1744, 1825, 1835, 1866, 1868, 1889, 1927, 2158, 2229, 2239, 2267, 2273, 2324, 2362, 2393, 2473, 2489, 2566, 2603, 2654, 2766, 2806, 2881, 3321, 3333, 3357, 3538, 3621, 3786, 3829, 3868, 3923, 3934, 4088, 4138, 4270, 4632, 4645, 4681, 4684, 4745, 4859, 4862, 4950, 4983, 5037, 5146, 5189, 5197, 5252, 5349, 5381, 5460, 5528, 5628, 5871, 5898, 5912, 6009, 6047, 6202, 6217, 6401, 6451, 6705, 6802, 6828, 7128, 7181, 7202, 7373, 7441, 7478. Plata 5 Sept., tragerea următóre 1 Augustŭ.

Bursa din Bucurescĭ din 6 Maiu

Valorĭ	%	secump
Rentă română perpetuă 1875	5%	102.—
Renta română amortisabilă . .	5%	98.—
dtto	4%	85.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	103.½
Oblig. de stată C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	3%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ	6%	92.—
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ rurală . . .	7%	103½
idem idem . . .	5%	98 —
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.¾
idem idem	6%	102.½
idem idem	5%	94.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ .	5%	80.¼
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	265.—
	V. N.	
Banca Naţion. ult. div. 82.15	500	1203.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	319.—
Naţionala de asig. ult. div. 20 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 13.12 .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	122.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei div.	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	25	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Naţion. de Asig. ult. div. 128.85	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.35
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a Româniiei		
Scompt.	6—	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ . . .	7%	—.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 7 Maiu 1890.

Sĕminţe	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ		—	—
Grâu dela Tisa	79	8.90	8.95
Grâu de Pesta	79	8 85	8.90
Grâu de Alba-regala	79	8.90	8.95
Grâu de Bácska	79	.—	.—
Grâu ung. de nordŭ	79	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	8.—	8.15
Orzŭ	Nutreţŭ	60.62	6.50	6.80
Orzŭ	de vinars	62.64	7.—	7.60
Orzŭ	de bere	64.66	8.25	.—
Ovĕsŭ		39.41	7.90	8.40
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	4.80	4.85
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	4.75	4.80
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	5.40	5 70

Preţulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	55.—	60.—
—	francesă	—.—	—.—
—	roşiă	23.—	32.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	43.50	44.50
Oleu de in	—	6.—	6.10
Uns. de porc	dela Pesta	54.75	55.—
„	dela ţĕră	—.—	—.—
Slănină	svântată	43.50	46.—
„	afumată	52.—	53.—
Sĕu	—	32.—	33.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou		
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	123.	124.
Spirtŭ	brutŭ	12.50	12.75
„	Drojdiuţe de spirt	15.25	15.75

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ

din 10 Maiu st. n. 1890.

Bancnote romînescĭ	Cump.	9.34	Vênd.	9.37
Argintŭ românescŭ -	„	9.29	„	9.32
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.37	„	9.40
Lire turcescĭ - - -	„	10.62	„	10.67
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	130.	„	131.
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6- 5% pe anŭ.

Incendiurĭ de fabricĭ în Transilvania. In timpulŭ din urmă a causatŭ o crisă însemnată în agronomia Transilvaniei incendiulŭ dela trei fabricĭ, carĭ jócă unŭ rolŭ însemnatŭ în agronomiă, căḑêndŭ victimă acestui elementŭ distrugĕtorŭ unele numai în parte ér altele de totŭ. Acestŭ faptŭ este cu atâtŭ mai tristŭ cu câtŭ înflorirea industriei de fabricĭ în Transilvania, şi altcum mărginită, şi prin acésta desvoltarea agronomiei se împedecă în modŭ însemnatŭ, şi chiar din punctŭ de vedere alŭ interesului este de doritŭ, ca fabricile distruse sĕ fiă câtŭ mai curêndŭ restabilite. In 5 Ianuarie a. c. a arsŭ fabrica de spirtŭ din Murĕşŭ-Oşorheiu, paguba obiectelorŭ de instalare s'a preţuitŭ cu 8697 florinĭ. — In 16 Martie a arsŭ în fabrica de spirtŭ dela Baona (Bonyha), care prin ajungerea maşinilorŭ în stare de a nu se mai puté intrebuinţa, a suferitŭ o pagubă de 7338 florinĭ. In 18 Aprilie a căḑutŭ victimă în asemenea modŭ ferĕstrĕulŭ erarialŭ cu aburŭ din Reghinulŭ-Săsescŭ, pe care îlŭ esploateză societatea comercială de plute, aci s'a causatŭ societăţii o pagubă la edificii, maşinĭ şi provisiunĭ de lemne în sumă de 20.355 florinĭ. Tóte aceste trei fabricĭ au fostŭ asigurate la **Societatea de asigurare Ungaro-Francesă**, care în aceste trei casurĭ a datŭ celorŭ păgubiţĭ o desdăunare de 36.390 flor. In totŭ casulŭ numita societate merită recunoscinţă pentru promptitudinea şi punctualitatea, cu care face bune serviţiurĭ nu numai acestorŭ întreprinderĭ, ci şi intereselorŭ agronomice fórte importante, şi adecă prin aceea, că prin lichidaţiunea grabnică a pagubilorŭ a datŭ mână de ajutorŭ la reedificarea fabricilorŭ distruse.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.